

מעשה ג' מחגור

מעשה בחכם אחד קדם מותו קרא את בניו ומשפחתו וצוה אותם להשקות אילנות. גם יש לכם רשות

נחרי אפרסמון

מעשה ג' — מחגור

מעשה בחכם אחד, קדם מותו קרא את בניו ומשפחתו, וצוה אותם להשקות אילנות; שנה מרמוז על בני־אדם, כמו שכתוב (דברים כ, יט): "כי האדם עץ השדה", וצריכים להשקותם עם אמונה, לחזק ולעודד ולשמח אותם, שנה הדבר הכי גדול — לקרב בני־אדם אליו יתברך, וכמוכא בזהר (תרומה כח:): ופאה בעי למרדף בטר חיבא ולמקני ליה באגר שלים בגין דיעבר מניה ההוא זמא ויתכפיא סטרא אחרא, ויעביד לנפשיה בגין דיתחשב עליה כאלו הוא ברא ליה, ודא איהו שבחא דיסתלק ביה יקרא דקדשא בריך הוא, יתיר משבחא אחרא ואסתלקותא דא יתיר מכלא, מאי טעמא בגין דאיהו גרים לאכפיא סטרא אחרא ולאסתלקא יקרא דקדשא בריך הוא, ועל דא כתיב באהרן (מלאכי ב, ו): "ורבים השיב מעון", וכתיב (שם ה): "בריתי היתה אתו", תא חזי כל מאן דאחיד בידא דחיבא, ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא איהו אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפיא סטרא אחרא, וגרים דאסתלק קדשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש כתיב: "בריתי היתה אתו החיים והשלום", וזכי למחמי בגין לבנוי, וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בדיה. ועל דא כתיב (תהלים קיב, ב): "גבור בארץ יהיה ורעו דור ישרים יברך", "הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד", "ורח בחשף אור לישרים" וגו'. גם יש לכם רשות לעסק בשאר פרנסות, כי אדם צריך פרנסה לפרנס את עצמו ואת בני ביתו, וכמאמרם ו"ל (כתבות נ): "עושה צדקה בכל עת" — זה הון בניו

לְעֵמֶק בְּשָׂאֵר פְּרַנְסוֹת אֲבָל בְּזֶה תִשְׁתַּדְּלוּ לְהִשְׁקוֹת
אֵילָנוֹת. אַחֲרֵיכֶם נִפְטַר הַחֶכֶם וְהַנִּיחַ בָּנִים. וְהָיָה לוֹ בֶן
אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לִילֵף. וְהָיָה יָכוֹל לְעֹמֵד, רַק שֶׁלֹּא הָיָה
יָכוֹל לִילֵף. וְהָיוּ אָחִיו נוֹתְנִים לוֹ סְפוּק דֵּי פְּרַנְסוֹתוֹ וְהָיוּ
מִסְפִּיקִים אוֹתוֹ כָּל־כֶּף עַד שֶׁנִּשְׁאָר לוֹ. וְהָיָה אוֹתוֹ הַבֶּן

נחרי אפרסמון

ובנותיו כִּשְׁהֵן קִטְנִים. אֲבָל בְּזֶה תִשְׁתַּדְּלוּ — לְהִשְׁקוֹת אֵילָנוֹת, הֵינּוּ שֶׁהַעֲקָר
צָרִיךְ לְהִיּוֹת לְקָרֵב רְחוּקִים, לְהִשְׁקוֹת בְּגִי־אָדָם עִם אֲמוּנָה, לְחֻזְקָם וּלְאֲמִצָּם
וּלְעוֹדָדָם וּלְשִׁמְחָם. אַחֲרֵיכֶם נִפְטַר הַחֶכֶם וְהַנִּיחַ בָּנִים, כִּי זֶה הַתְּכָלִית לְהוֹלִיד
בָּנִים, וְלְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו שֵׁם וּשְׂאֲרִית, כִּי (יִשְׁעִיָּה מֵה, יח): "לֹא תִהְיֶה כְּרָאָה
לְשֶׁבֶת יִצְרָה"; וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז' (לְקוּטִי־מִוֵּהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), כִּי
צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְעֵסֶק בִּישׁוּבוֹ שֶׁל עוֹלָם, שִׁיְהִיָּה הָעוֹלָם מְמַלָּא מִבְּגִי־אָדָם,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א' כח): "וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ", כִּי זֶה עָקֵר יִשׁוּב הָעוֹלָם,
שֶׁהָעוֹלָם מְמַלָּא מִבְּגִי־אָדָם, הֵינּוּ מִבְּנֵי דַעְהָ, כִּי כְּמוֹ שֶׁאָדָם מְצוּהָ לְהַעֲמִיד
בָּנִים בְּעוֹלָם, בְּשִׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם, כֵּן הוּא מְצוּהָ לְהַכְנִיֵס דַעְתָּ וְיִרְאֵת שָׁמַיִם
בְּבָנָיו וּבַתְּלִמִּידִים, וְזֶה עָקֵר הַשְּׁלֵמוֹת בְּלִישְׁאִיר בָּנִים — שִׁיְהִיו יִרְאֵי הַשֵּׁם
וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. וְהָיָה לוֹ בֶּן אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לִילֵף, וְהָיָה יָכוֹל לְעֹמֵד, הֵינּוּ
הַשְּׁלֵמוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁיִּלְף תְּמִיד מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, וְזוֹ מַעֲלַת בְּרַיִשְׁרָאֵל, מֵה
שְׂאִיִן כֵּן מְלֵאף נִקְרָא 'עוֹמֵד', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (זְכַרְיָה ג, ז): "וְנָתַתִּי לָךְ מֵהַלְכִים
בֵּין הָעֹמְדִים", כִּי הַמְּלֵאכִים נִקְרָאִים 'עוֹמְדִים', כִּי הֵם תְּמִיד בְּאוֹתוֹ מְצַב
וּבְאוֹתָהּ דְּרָגָא, מֵה שְׂאִיִן כֵּן בְּרַיִשְׁרָאֵל נִקְרָא 'הוֹלֵף', וְזֶה הַחֶכֶם בֵּין הַבָּנִים
שֶׁהֵם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הָיָה לוֹ בֶּן אֶחָד, שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְלַכֵּת, לְעֹמֵד הוּא
הָיָה יָכוֹל, רַק שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לִילֵף, שֶׁזֶה מְרַמֵּז עַל אֵלוֹ הַנִּשְׁמוֹת הַרְחוּקוֹת
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁהֵן עוֹמְדוֹת עַל מְקוֹם אֶחָד, אֲבָל לְלַכֵּת אֵינָן יָכוֹלוֹת. וְהָיוּ
אָחִיו נוֹתְנִים לוֹ סְפוּק דֵּי פְּרַנְסוֹתוֹ, הֵינּוּ זֶה עָקֵר הַשְּׁלֵמוֹת, שְׂאִישׁ אֶת רַעְהוּ
יַעֲזוּרוּ, וּלְאָחִיו יֵאמֵר חֻזַּק; כִּי הַחֹב מִנָּח עַל כָּל בְּרַיִשְׁרָאֵל לְחֻזַּק אֶת הַזּוֹלָת.
וְהָיוּ מִסְפִּיקִים אוֹתוֹ כָּל־כֶּף עַד שֶׁנִּשְׁאָר לוֹ, הֵינּוּ שֶׁחֻזְקוֹ אוֹתוֹ כָּל־כֶּף, עַד
שֶׁמֵּהֵתְחֻזְקוֹת הַזֵּוּ נוֹתְרוּ דְבוּרִים בְּלִבּוֹ, בְּאִפְּן שֶׁגַּם הוּא כְּבָר יָכוֹל לְחֻזַּק אֶת

(שלא היה יכול לילך) מקבץ עלייר עלייר ממה שנשארו לו מפרנסתו עד שקבץ סך מסים. וישב עצמו: למה לי לקבל הספקה מהם; טוב שאתחיל לעשות איזה משהא ומתן. ואף שאינו יכול לילך, יעץ בדעתו לשכור לו עגלה ונאמן ובעל-עגלה ויסע עמהם ללייפסיק ויוכל לעשות המשהא ומתן אף שאינו יכול לילך.

כששמעו המשפחה זאת הוטב בעיניהם, ואמרו: למה לנו לתן לו הספקה, טוב שיהיה לו פרנסה. והלוו לו עוד מעות כדי שיוכל לנהוג המשהא ומתן, ושכר

נחרי אפרסמון

אחרים. והיה אותו הבן [שלא היה יכול לילך] מקבץ על יד על יד ממה שנשארו לו מפרנסתו, כי מכל דבורי ההתחזקות שחזקו אותו, הוא קבץ גם לעצמו, עד שקבץ סך מסים, וישב עצמו: למה לי לקבל הספקה מהם? טוב שאתחיל לעשות איזה משהא ומתן, הינו שעשה לעצמו חשבון, שכל-כף חזקו אותו, ויש לו כבר התחזקות עצמו, ולמה לו לקבל מאחרים? ! הוא יתחיל לעסק בלחזק את הזולת. ואף שאינו יכול לילך, כי עדין לא היתה אצלו שלמות, כי עדין לא היה יכול ללכת לבד, עם כל זאת יעץ בדעתו לשכור לו עגלה ונאמן ובעל עגלה, ויסע עמהם ללייפסיק [עיר], ויוכל לעשות המשהא ומתן, אף שאינו יכול לילך, שנה מה שכל בר ישראל מחיב לעזר גם לשני, ואפלו שהוא עדין רחוק, עם כל זאת יחזק את אחרים, וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן קיט), שנה דבר גדול מאד, אף שהוא אינו מחזיק בזה, על-כל-פנים יחזק את אחרים, וזו מעלה נוראה ונפלאה מאד. כששמעו המשפחה זאת, שהוא רוצה לפרנס את עצמו, הוטב בעיניהם, כי תמיד יותר טוב, שאדם יפרנס את עצמו משידקק לטובות של הזולת. ואמרו: למה לנו לתן לו הספקה? טוב שיהיה לו פרנסה, והלוו לו עוד מעות, כדי שיוכל לנהוג המשהא ומתן; כי זו שלמות הצדקה, לתת לאחד

לו עגלה ונאמן ובעל-עגלה ונסע ובא לקרעטשמע (פנדק),
ואמר הנאמן שילינו שם ולא רצה. והפצירו בו, והוא
עקש אותם ונסעו משם, ותעו ביער ונפלו עליהם
גזלנים.

ואותן הגזלנים נעשו על ידי שהיה פעם אחת רעב, ובא
אחד לעיר והכריז: מי שרוצה מזונות יבוא

נחרי אפרסמון

הלואה, כדי שהוא יעשה בעצמו איזה עסק ויתפרנס בכבוד, מלתת לו תמיד
קצבה. וזה שאמרו חכמינו הקדושים (ספ' מ"ט): גדולה גמילות חסדים יותר
מן הצדקה, כי כשמלוים לאדם, והוא פותח עסק, זו המדרגה הכי גדולה,
כדי שלא יצטרף טובות מהזולת. ושכר לו עגלה ונאמן ובעל עגלה, ונסע
ובא לקרעטשמע [אכסניה], ואמר הנאמן שילינו שם, ולא רצה, והפצירו בו,
והוא עקש אותם, הינו שהוא התעקש לא להשאר. ונסעו משם, ותעו ביער,
ונפלו עליהם גזלנים; ואמנם רבנו ו"ל מאד הקפיד ואמר, שאסור להתעקש
על שום דבר, כי אדם צריך לבטל את עצמו לגמרי אל הקדוש-ברוך-הוא,
וירצה רק כמו שהוא רצונו יתברך, ואם אומרים לו משהו, צריך להשתדל
מאד שלא להתעקש לעשות דוקא כמו שהוא רוצה, כי זה נקרא דחיקת
השעה, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות, פרק ב'): בטל רצונך מפני רצונו,
כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך; ומחמת שהוא התעקש ונסע, לבסוף
תעו ביער, והתנפלו עליו גזלנים; וזה למוד עמק לאדם, שלא יתעקש יותר
מדי, אלא ימסר את עצמו לגמרי אל הקדוש-ברוך-הוא, ואיך שמוליכים
אותו ילך, כי לפעמים אדם עושה שטות, ואחר-כך יש לו טענות על
הקדוש-ברוך-הוא, וכמו שאמר החכם מכל אדם (משלי י"ט, ג): "אולת אדם
תסלף דרכו ועל הוי"ה יזעף לבו". ואותן הגזלנים נעשו, על-ידי שהיה פעם
אחת רעב, ובא אחד לעיר והכריז: מי שרוצה מזונות יבוא אליו; כי כך
דרכם של שקרנים, רמאים וצבועים, שהם מטעים בני-אדם, קדם מבטיחים

אֱלֹהֵינוּ. וְנִתְקַבְּצוּ אֵלָיו כַּמָּה אַנְשִׁים. וְהוּא עָשָׂה בְּעֶרְמָה. וְמִי שֶׁהָיָה מִבֵּין בּוֹ שְׂאִין בּוֹ צַרְף אֱלֹהֵינוּ, דָּחָה אוֹתוֹ. וְלֹא־חָדָר הָיָה אוֹמֵר: אַתָּה תוֹכֵל לְהִיּוֹת בְּעַל־מְלָאכָה, וְלִזְהָ אָמַר: אַתָּה תוֹכֵל לְהִיּוֹת בְּרַחִים. וּבְרַר רַק כַּמָּה אַנְשִׁים חֲכָמִים וְהִלְךְ עִמָּהֶם לַיֵּעַר, וְאָמַר לָהֶם שִׁיְהִיו נַעֲשִׂים גְּזֻלָּנִים, בְּאֲשֶׁר שְׂמֵפָאן הוֹלְכִים הַדְּרָכִים לְלִיַּפְסִיק לְבָרְעִסְלָא וְלִשְׂאָר מְקוֹמוֹת וְנוֹסְעִים בְּכָאן סוֹחְרִים וְנִגְזָל אוֹתָם וְנִקְבֵּץ מְעוֹת. וְנִפְלוּ עֲלֵיהֶם (הִינּוּ אֵלּוּ הַגְּזֻלָּנִים

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לָהֶם שִׁיתְנוּ לָהֶם אֶכֶל לְאֹכֵל, וְכֵן מִמְּשִׁיכִים אֲלֵיהֶם אַנְשִׁים, כִּי אֵין חֲסָרִים עֲנִיִּים. וְנִתְקַבְּצוּ אֵלָיו כַּמָּה אַנְשִׁים, וְהוּא עָשָׂה בְּעֶרְמָה, וְמִי שֶׁהָיָה מִבֵּין בּוֹ, שְׂאִין בּוֹ צַרְף אֱלֹהֵינוּ — דָּחָה אוֹתוֹ, וְלֹא־חָדָר הָיָה אוֹמֵר: אַתָּה תוֹכֵל לְהִיּוֹת בְּעַל מְלָאכָה, וְלִזְהָ אָמַר: אַתָּה תוֹכֵל לְהִיּוֹת בְּרַחִים, כִּי רָאָה שְׂמֵאלוֹ הָאֲנָשִׁים, אֵין לוֹ תוֹעֵלַת, אֲזִי דָחָה אוֹתָם בְּדַחְיָה שֶׁל מָה בְּכָף. וְדָבַר זֶה מִצּוֹי מְאֹד בֵּין שְׂקָרְנִים רַמָּאִים צִבּוּעִים, שִׁרְיָץ הַשּׁוֹרֵץ בְּאָרֶץ, שְׂמֵטְעִים בְּנֵי־אָדָם וְעוֹשִׂים מֵהֶם צָחוּק, כְּשֵׁרוֹאִים שְׂאִין שׁוֹם תוֹעֵלַת מֵהֶם כָּלָל. וּבְרַר רַק אַנְשִׁים חֲכָמִים, שֶׁהֵבִין שְׂמֵהֶם תִּהְיֶה לוֹ תוֹעֵלַת, לְהוֹצִיא אֶת מְזֻמוֹתָיו הַרְעוֹת. וְהִלְךְ עִמָּהֶם לַיֵּעַר, וְאָמַר לָהֶם שִׁיְהִיו נַעֲשִׂים גְּזֻלָּנִים, כִּי רִבְנוּ ז"ל גְּלָה לָנוּ (לְקוֹטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יח), אֲשֶׁר סִפְנָה גְּדוּלָה לְהִיּוֹת מְפָרְסָם, וְלִהְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם, כִּי בְקָלוֹת יָכוֹל לָבוֹא לְהִיּוֹת גָּנָב, נוֹאֵף וְרוֹצֵחַ, וְלִכְן צְרִיכִים הָרַבָּה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, שְׁלֹא יִפֹּל בְּאִיזָה שְׂקָרָן, רַמָּאִי, צִבּוּעַ, שְׁלֹא יוֹלִיךְ אוֹתוֹ שׁוֹלָל, כְּמוֹ רֹאשׁ הַגְּזֻלָּנִים, שֶׁהִסִּית אֶת הַחֲכָמִים לְהִיּוֹת גְּזֻלָּנִים. בְּאֲשֶׁר שְׂמֵפָאן הוֹלְכִים הַדְּרָכִים לְלִיַּפְסִיק, לְבָרְעִסְלָא [עִיר] וְלִשְׂאָר מְקוֹמוֹת, וְנוֹסְעִים בְּכָאן סוֹחְרִים, וְנִגְזָל אוֹתָם וְנִקְבֵּץ מְעוֹת, כִּי זֶה הַשְּׂקָר וְהָעֶרְמוּמִיּוֹת, שְׂמוֹלִיכִים שׁוֹלָל בְּנֵי־אָדָם, עַד שְׂמֵלְמָדִים אוֹתָם שִׁיְהִיו בְּעֶצְמָם גָּנָבִים וְגְזֻלָּנִים וְרוֹצְחִים. וְנִפְלוּ עֲלֵיהֶם (הִינּוּ אֵלּוּ הַגְּזֻלָּנִים הַנִּלְנָלוּ עַל הַבֵּן

הנ"ל נפלו על הבן הנ"ל שלא היה יכול לילה ועל האנשים שלו דהינו הנאמן והבעל עגלה).

הבעל עגלה והנאמן שהיו יכולים לברח ברחו והוא נשאר על העגלה. ובאו ולקחו התבה של המעות ושאלו אותו: למה אתה יושב? והשיב שאינו יכול

נחרי אפרסמון

הנ"ל, שלא היה יכול לילה, ועל האנשים שלו, דהינו הנאמן והבעל עגלה), כי מאחר שהוא כל-כף התעקש, ואף אמרו לו לא ללכת, הוא נוקא רצה ללכת, אזי נפל בפח של גזלנים. וזה קורה להרבה אנשים, שמזהירים אותם להשמר, ולבסוף הם נופלים בפח קוש, שאי אפשר להנצל מזה, וצריכים הרבה רחמים שלא יפל בידיהם של שקרנים, ומאים, צבועים, שמטעים את הבריות.

הבעל עגלה והנאמן, שהיו יכולים לברח — ברחו, והוא נשאר על העגלה; רואים מזה מוסר השכל, שאדם אין לו בזה העולם אף אחד, כי הנה שכר בעל עגלה ובטח באיש נאמן, כיון שמגיעה עת צרה, הם בורחים ממנו, ולא רוצים להכיר אותו, ולכן אסור לבטח בשום בשר ודם, וכמו שכתוב (ירמיה יז, ה): "כה אמר ה' הו"ה, ארור הגבר אשר יבטח באדם, ושם בשר זרעו, ומן הו"ה יסור לבו", כי בני-אדם רק חושבים טובת עצמם, וכל זמן שהם רואים שיכולים להנות ממנו ישארו אצלו, מה שאין כן כשהוא נופל בצרה, כלם בורחים ממנו. ובאו ולקחו התבה של המעות, הינו הגזלנים לקחו מהחגר את התבה ששם היו המעות, ושאלו אותו: למה אתה יושב? וזה מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן עח): בכל מקום יש ישר, אפלו מי שעושה כל העולות, אף-על-פי-כן בהכרח נמצא בו ישר, אבל יש חלוק מתי מתחיל הישר, אחד עושה כמה עולות, ואחר מתחיל הישר, ואחד עושה הרבה עולות, ולבסוף עושה ישר, כמו-כן הגזלנים שאלו אותו: למה אתה יושב? והשיב שאינו יכול לילה, וגזלו התבה והסוסים, והוא נשאר

לילה. וגזלו התבה והסוסים, והוא נשאר על העגלה. והנאמן והבעל-עגלה (שברחו למקום שברחו) ישבו עצמם, באשר שלקחו פרוקלאדין (התחביות) מפריצים ולמה להם לשוב לביתם שיוכלו לבוא בשלשלאות. טוב להם לשאר שם (במקום שברחו לשם) ויהיו בכאן נאמן ובעל-עגלה.

נחרי אפרסמון

על העגלה, כי תכף-ומיד כשרק נתגלה להם, שהוא אינו יכל לברח, גזלו ממנו את התבה שהיה שם ממונו, כי קדם רק לקחו את זה, ועכשו כשגלה להם שהוא אינו יכול ללכת, אז גזלו את זה. והנאמן והבעל עגלה (שברחו למקום שברחו) ישבו עצמם, באשר שלקחו פרוקלאדין [התחביות פספיות] מפריצים, ולמה להם לשוב לביתם, שיוכלו לבוא לקחת אותם בשלשלאות? טוב להם להשאר שם (במקום שברחו לשם), ויהיו בכאן נאמן ובעל עגלה. רואים מזה, שהנאמן והבעל עגלה שברחו, את טובת עצמם חשבו, ולכן התישבו, באשר לקחו התחביות מפריצים, כי בעל-הבית החגר לקח גם כסף מכמה מקומות כדרך משא ומתן, ועכשו אם הם יחזירו, יכניסו אותם בבית-סהר באזיקים, ולכן נשארו במקום שברחו. ומכל זה יכולים ללמד הרבה בחכמת החיים, שאדם צריך לדעת, שאין לו אף אחד בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא, ואף אחד אינו איש נאמן שיכולים להאמין לו, ובפרט בכסף, כי לבסוף יברח לך עם הכסף ויגנב אותך, וכמו-כן צריכים לזכור, שאסור לקנא בשום בריה, אפלו שיש לו כסף. כי הנה רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן יח) על מאמרם ז"ל (בבא בתרא עד.): קרטליתא דהווי מקבעי ביה אבנים טובות ומרגליות, ופרש הרשב"ם: קרטליתא — ארנז, הינו רגז, שאדם צריך להבין, שעד שהזולת מרויח כסף עובר עליו רגז רב, כמו שכתוב (בראשית ג, יט): "בזעת אפך תאכל לחם", שעד שמשיג את הכסף עובר עליו הרבה רגז ועגמת נפש, ולכן מה יש לקנא בו, ולבסוף לוקחים לו גם את הסוסים, שזה היום והלילה, בחינת "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד", כל יום כלול מלילה ניום, שהם שני הסוסים, סוס שחור וסוס

וְהַבֵּן הַנַּ"ל, כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה לוֹ הַמֵּאֲכָל שֶׁלָקַח מִבֵּיתוֹ לֶחֶם
 וַיֵּשֶׁב שֶׁהָיָה בְּעֵגְלָה (שְׁקוֹרִין "סוֹחֲרִים") אָכַל אוֹתָם.
 וְאַחֲרֵיכֵן כִּשְׁפָלָה וְלֹא הָיָה לוֹ לֶאֱכֹל, יָשַׁב עֲצָמוֹ מִהַ
 לַעֲשׂוֹת וְהַשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ מִהֶעֱגְלָה לֶאֱכֹל עֲשָׂבִים וְהָיָה לֵן
 יְחִידִי בַשָּׂדֶה וְנִפְחַד, וְנִטַּל מִמֶּנּוּ הַכַּח עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל
 אֲפֹלוֹ לַעֲמֹד רַק לִרְחֹשׁ (בַּלְשׁוֹן אֲשַׁפְּנוֹ: רוֹקִין זִיד) וְהָיָה אוֹכֵל
 הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹתָיו וְכֹל זְמַן שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהוֹשִׁיט וְלֶאֱכֹל
 הָיָה אוֹכֵל שָׂם. וְאַחֲרֵיכֵן כִּשְׁפָלָה הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹ עַד שֶׁלֹּא
 הָיָה יָכוֹל לְהוֹשִׁיט הָיָה מִנְתַק עֲצָמוֹ לְהֵלֵן וְאָכַל שָׂם. וְהָיָה
 אוֹכֵל הָעֵשֶׂב אִיזָה זְמַן.

נַחֲרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְבֵן שְׁמוֹלִיכִים אוֹתוֹ, וְלִכְּן מִי שֶׁיִּגְעַע וְטוֹרַח יוֹמָם וְלַיְלָה בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָתוֹ, וַיֵּשֶׁב
 לוֹ תִבָּה מְלֵאָה מְעוֹת, אֵין מַה לְקַנֵּא בּוֹ, כִּי לְבִסוּף בָּאִים גְּזֻלָּנִים, שֶׁהֵם
 הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת, וְגוֹנְבִים מִמֶּנּוּ אֶת הַתִּבָּה, שֶׁהוּא הָאֲרָגוֹ לְשׁוֹן רִגְזוֹ,
 שֶׁהַרוּיַח אֶת מְמוֹנוֹ בְּצַעַר וּבְרָגוֹ, וְלְבִסוּף גּוֹנְבִים לוֹ גַם אֶת הַשְּׁנֵי סוֹסִים,
 שֶׁהֵם הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה, וְלִכְּן הִחָכֵם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ, לְדַאֵג רַק בְּעַבּוּרוֹ וּבְעַבּוּר
 נַשְׁמָתוֹ, וְלֹא יִבְטַח בְּשׁוֹם בְּרִיָּה, כִּי כֹל אֶחָד חוֹשֵׁב רַק טוֹבַת עֲצָמוֹ.

וְהַבֵּן הַנַּ"ל, כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה לוֹ הַמֵּאֲכָל שֶׁלָקַח מִבֵּיתוֹ לֶחֶם יָשַׁב שֶׁהָיָה
 בְּעֵגְלָה (שְׁקוֹרִין "סוֹחֲרִים") אָכַל אוֹתָם. וְאַחֲרֵיכֵן כִּשְׁפָלָה וְלֹא הָיָה לוֹ לֶאֱכֹל,
 יָשַׁב עֲצָמוֹ מִהַ לַעֲשׂוֹת, וְהַשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ מִהֶעֱגְלָה לֶאֱכֹל עֲשָׂבִים, וְהָיָה לֵן יְחִידִי
 בַשָּׂדֶה וְנִפְחַד, וְנִטַּל מִמֶּנּוּ הַכַּח, עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל אֲפֹלוֹ לַעֲמֹד רַק לִרְחֹשׁ
 [לְזַחַל] (בַּלְשׁוֹן אֲשַׁפְּנוֹ: רוֹקִין זִיד). וְהָיָה אוֹכֵל הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹתָיו, וְכֹל זְמַן שֶׁהָיָה
 יָכוֹל לְהוֹשִׁיט וְלֶאֱכֹל, הָיָה אוֹכֵל שָׂם. וְאַחֲרֵיכֵן כִּשְׁפָלָה הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹ, עַד
 שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהוֹשִׁיט, הָיָה מִנְתַק עֲצָמוֹ לְהֵלֵן וְאָכַל שָׂם. וְהָיָה אוֹכֵל הָעֵשֶׂב
 אִיזָה זְמַן.

פַּעַם אֶחָד בָּא לְעֹשֵׁב אֶחָד שְׁעָדִין לֹא אָכַל עֹשֵׁב כְּזֹה, וְהוּטַב בְּעֵינָיו אוֹתוֹ הָעֹשֵׁב, מִחֲמַת שֶׁהָיָה אוֹכֵל זְמַן רַב עֹשָׁבִים וְהָיָה מִפִּיר בָּהֶם וְעָדִין לֹא רָאָה עֹשֵׁב כְּזֹה. וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ לְעַקְרוֹ עִם שָׂרְשׁוֹ. וְהָיָה תַּחַת הַשָּׂרֵשׁ הַדּוּמִיט (אָבֵן טוֹבָה), וְהַדּוּמִיט הָיָה מְרַבֵּעַ. וְכָל צַד הָיָה לוֹ סִגְלָה אַחֲרָת. וּבְצַד אֶחָד הָיָה כְּתוּב שְׁמִי שְׂיֵאחֲזוּ אוֹתוֹ צַד יֵשָׂא אוֹתוֹ לְמָקוֹם שְׁיוֹם וְלִילָה נִתְקַבְּצִים בְּיַחַד שֶׁהַשְּׂמֵשׁ וְהַיָּרֵחַ נִתְקַבְּצִים שָׁם בְּיַחַד. וּכְשֶׁעָקַר הָעֹשֵׁב עִם הַשָּׂרֵשׁ שֶׁהָיָה שָׁם הַדּוּמִיט נִזְדַּמְּן שְׂאֲחֲזוּ בְּאוֹתוֹ הַצַּד

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

פַּעַם אַחַת בָּא לְעֹשֵׁב אֶחָד, שְׁעָדִין לֹא אָכַל עֹשֵׁב כְּזֹה, וְהוּטַב בְּעֵינָיו אוֹתוֹ הָעֹשֵׁב, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְשִׁמְחַ בְּחֻלְקוֹ, אֶפְלוּ שְׂאִין לוֹ רַק עֹשֵׁב לְאָכֵל, אֲזִי לְבִסּוּף מוֹצֵא עֹשֵׁב כְּזֹה, שְׂמָאֵד נִרְאָה לוֹ, אִךְ זֶה הַנְּסִיּוֹן שֶׁל כָּל אָדָם, כְּשֶׁעוֹבְרִים עָלָיו מְשַׁבְּרִים וְגַלִּים, צְרוּת וַיְסוּרִים וּמִכְאוּבִים רַעִים, וְנִתְקַלֵּל (בְּרֵאשִׁית ג, יח) "וְאָכַלְתָּ אֶת עֹשֵׁב הַשָּׂדֶה", אִם הוּא מְקַבֵּל אֶת זֶה בְּשִׁמְחָה וּבְאֵהָבָה, וְהוּא שְׂמַח בְּחֻלְקוֹ, אֶפְלוּ שְׂאִין לוֹ רַק עֹשֵׁב לְאָכֵל, אֲזִי לְבִסּוּף הוּא מוֹצֵא עֹשֵׁב כְּזֹה, שֶׁהוּא אִף פַּעַם לֹא אָכַל כְּמוֹהוּ, וּמִשֵּׁם תְּמַשֵּׁךְ יִשׁוּעָתוֹ. וְלִכֵּן מִחֲמַת שֶׁהָיָה אוֹכֵל זְמַן רַב עֹשָׁבִים, וְהָיָה מִפִּיר בָּהֶם, וְעָדִין לֹא רָאָה עֹשֵׁב כְּזֹה, וְלִכֵּן וַיֵּשֶׁב אֶת עֲצָמוֹ לְעַקְרוֹ עִם שָׂרְשׁוֹ, כִּי הוּא רָצָה לְרֵאוֹת וּלְהַבִּין מַה הָעֹשֵׁב הַזֶּה כִּלְכֹּף מִיַּחַד, וְהָיָה תַּחַת הַשָּׂרֵשׁ שֶׁל הָעֹשֵׁב הַדּוּמִיט (נֵהְלוּם), וְהַדּוּמִיט הָיָה מְרַבֵּעַ, הֵינּוּ הֵיחְלוּם הָיוּ לוֹ אַרְבָּעָה צְדָדִים: מְזֻרַח, מְעָרֵב, צְפוֹן, דְרוֹם, וְכָל צַד הָיָה לוֹ סִגְלָה אַחֲרָת לְבוֹא אֶל מְדֻרְגָה אַחֲרָת, וּבְצַד אֶחָד הָיָה כְּתוּב, שְׁמִי שְׂיֵאחֲזוּ אוֹתוֹ צַד, יֵשָׂא אוֹתוֹ לְמָקוֹם שְׁיוֹם וְלִילָה נִתְקַבְּצִים בְּיַחַד, דִּהְיִנוּ שֶׁהַשְּׂמֵשׁ וְהַיָּרֵחַ נִתְקַבְּצִים שָׁם בְּיַחַד, שְׁזֵה בְּעֲצָמוֹ דָּבָר נִפְלָא מְאֹד, שְׁנִמְצָא מְקוֹם שֶׁהַשְּׂמֵשׁ וְהַיָּרֵחַ מִתְחַבְּרִים יַחַד. וּכְשֶׁעָקַר הָעֹשֵׁב עִם הַשָּׂרֵשׁ שֶׁהָיָה שָׁם הַדּוּמִיט (הֵינּוּ הֵיחְלוּם), נִזְדַּמְּן שְׂאֲחֲזוּ

(המסגל לשא אותו למקום שיום ולילה מתקבצים כנ"ל) ונשא אותו
 ובא למקום שיום ולילה נתועדים יחד והסתכל והנה הוא
 שם במקום ששמש וירח באים ביחד כנ"ל.

ושמע שהשמש עם הירח מדברים והיה השמש קובל
 לפני הירח באשר שיש אילן שיש לו ענפים

גחרי אפרסמון

באותו הצד (המסגל לשא אותו למקום שיום ולילה מתקבצים כנ"ל) ונשא אותו,
 ובא למקום שיום ולילה נתועדים יחד. והסתכל והנה הוא שם במקום
 ששמש וירח באים ביחד כנ"ל, שזו מדרגה עליונה עד מאד, כמו שכתוב
 (ישעיה ל, כו): "והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים
 כאור שבעת הימים", כי השלמות תהיה כשיתחברו השמש והירח גם יחד,
 שזה יחוד הוי"ה אדני, שאז מאיר לאדם תמיד אמתת מציאותו יתברך, כי
 אין לו יום ואין לו לילה, כמו שכתוב (זכריה יד, ז): "והיה יום אחד הוא
 יודע להגות"ה לא יום ולא לילה, והיה לעת ערב יהיה אור", כי אז תתגלה
 אמתת מציאותו יתברך בגלוי נפלא מאד, והנה יהלום שהוא דומיט, הוא
 אותיות מיל"ה, וכן יסוד עולה כמספר יהלום עם הכולל, כי כשאדם זוכה
 לתקון הברית, אז הוא שמח בחלקו, ואז נעשה אצלו אור הלבנה כאור
 החמה, ומאיר לו תמיד אמתתו יתברך.

ושמע שהשמש עם הירח מדברים, כי הנה החגר הגיע אל המקום,
 שהשמש והירח מתקבצים ביחד, ששם הוא עקר השלמות, כי השמש הוא
 התגלות אור אלקותו יתברך בגלוי רב, בלי פסוי וצמצום (לקוטי מוהר"ן, חלק
 א, סימן א), והירח הוא ענין הפסוי והצמצום, שהוא האמונה הקדושה, כי
 הירח מקבל אור השמש, ומאיר למטה בתוך חשכת לילה, ולכן בהתקבצם
 יחד נשלם האור, כי דיקא על-ידי הירח יכולים לקבל אור השמש, אבל
 בלעדיה, היה אור השמש מעור את העינים, וכמו שהמשיך השמש לקבל
 לפני הירח. והיה השמש קובל לפני הירח, באשר שיש אילן, שיש לו ענפים
 רבים; האילן הוא גקדת הצדיק, שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל, כי עץ

רבים ופריו ועליו וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגלה מיחדת, שזה מסגל לבנים וזה מסגל לפרנסה, וזה מסגל לרפואת חולאת זה, וזה לחולאת אחרת. כל אחד ואחד מסגל לדבר אחר. וזה האילן היו צריכין להשקותו, ואם היו משקין אותו היה מסגל מאד, ולא די שאין אני משקה אותו אלא שעל-ידי שאני מזריח עליו אני מיבש אותו.

נחרי אפרסמון

דא צדיק (זמר חלק א' כו.), וכל אחד ואחד מישראל נקרא צדיק, על שם שהוא נמול (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג), וכמו שכתוב (ישעיה ס, כא): "ועמך כלם צדיקים", וכל אחד מישראל יש לו כחות עצומים להוציא ענף ופרי ולקרב כל הבריות כלם אל השם יתברך. ופריו ועליו וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגלה מיחדת, שזה מסגל לבנים, וזה מסגל לפרנסה, וזה מסגל לרפואת חולאת זה, וזה לחולאת אחרת, כל אחד ואחד מסגל לדבר אחר, פי בכל אחד מישראל טמונים כחות עצומים לפעל כל מיני ישועות בעולם: בני חיי ומזוני, פי בכל אחד מישראל יש נקדה וסגלה מיחדת מה שאין בחברו, ועל-ידי הנקדה שלו, יכול למשל ולפעל נוראות בעולם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד). וזה האילן היו צריכין להשקותו, ואם היו משקין אותו, היה מסגל מאד, כי עקר ההשקיה הוא על-ידי ההתקרבות אל הצדיק האמת, שהוא בעל השדה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה), והוא יודע איך להשקות כל אילן ואילן כפי מה שצריף, הינו להכניס בו השגות אלקותו יתברך דרך צמצומים רבים מעילה לעלול, משכל עליון לשכל תחתון, עד שכל אחד ואחד מישראל יכול להבינם (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל'). ולא די שאין אני משקה אותו, אלא שעל-ידי שאני מזריח עליו, אני מיבש אותו, כי אור השמש בלי כסוי וצמצום, הוא יותר מדי חזק מלקבל, ורבוי אורה מעורר את העינים לגמרי, פי לפעמים דיקא על-ידי שאדם בא לאור גדול, האור מכהה עיניו ומזיק לו, וכמו אלישע אחר, שדיקא על-ידי שעלה בעליה גדולה — כפר בעקר (חגיגה יד), פי לא היה לו צמצום הראוי, וכמו אדם שמסתכל בעצם השמש, שאור השמש מזיק לעיניו (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן

עֲנֵתָהּ הַלְבָנָה וְאָמְרָה: אֶתָּה דוֹאֵג דְּאֵגוֹת אַחֲרַיִם, אֲנִי
אֲסַפֵּר לְךָ עֵסֶק שְׁלִי. הִיּוֹת שִׁישׁ לִי אֶלֶף הָרִים
וּסְבִיבוֹת הָאֶלֶף הָרִים יֵשׁ עוֹד אֶלֶף הָרִים, וְשֵׁם מְקוֹם שְׂדִים,
וְהַשְּׂדִים יֵשׁ לָהֶם רִגְלֵי תִרְנַגּוּלִים וְאֵין לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם,
וַיּוֹנְקוּם מִרְגְּלֵי, וּמַחְמַת זֶה אֵין לִי כַּח בְּרַגְלֵי. וַיֵּשׁ לִי אָבָה,

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

(פב), כי מכרחים לקבל אור השמש, שהוא אור השגת אלקותו ותברוך, דרך
אור הלבנה, שהוא צמצום האמונה, ואזי לא זייק לו אור השמש. ענתה
הלבנה ואמרה: אתה דואג דאגות אחרים, אני אספר לך עסק שלי; כי
באמת עקר תקון וצמצום אור השמש, הוא על-ידי אור הלבנה, ולכן
הלבנה אומרת להשמש שדואג דאגות אחרות, כי על-ידי אור הלבנה
יכולין לתקן הכל. היות שיש לי אלף הרים, וסביבות האלף הרים יש עוד
אלף הרים, ושם מקום שדים, כי עקר מתנה הקדשה הוא אלפים אמה,
שהוא האלפים אמה של תחום שבת (לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ה'), ומשם
והלאה מתחיל מקום אחיזת הקלפות, שהם השדים והרוחות, כי מיד
כשיוצאים ממחנה דקדשה, יש סכנה שלא יתאחזו בו הקלפות, וזוהי דאגת
הלבנה, שאף-על-פי שמצד אחד היא מצמצמת את אור השמש ומאירה
בחשכת לילה, אבל מצד שני סביב סביב מתגבר החשך, ויש מקום לאחיזת
הקלפות, בבחינת (תהלים קד, כ): "תשת חשך ויהי לילה, בו תרמש כל חיתו
יער", שהם הקלפות והשדים פידוע. והשדים יש להם רגלי תרנגולים, כי
התרנגול בו מתלבשת מדת הגבורה, כי התרנגול נקרא גבר — לשון
גבורה, שהוא מעורר מהשנה, שזה מחין דקטנות, ומשם יונקים השדים,
ואין להם כח ברגליהם, ויונקים מרגלי, הינו מהלבנה, שהיא מאירה
בלילה, שאז הוא זמן שליטת השדים בעולם, ומחמת זה אין לי כח ברגלי.
שזה סוד מעוט הלבנה בכל פעם, כי השדים יונקים מרגלי הקדשה, הינו
מן המדרגות התחתונות, בחינת (ישעיה סו, א): "והארץ הדם רגלי", שהם
כלליות עסקי עולם הזה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), כי שם בתקף
הגשמיות והחמירות צריכין כח נורא ועצום מאד לא לפל בתוך הגשמיות,

הִינּוּ פּוֹל, שֶׁהוּא רְפוּאָה לְרַגְלִי, וּבֹא רוּחַ וְנוֹשֵׂא אוֹתוֹ.

עֲנֵתָה הַחֲמָה: אֵת זֶה אַתָּה דוֹאֵג? (בְּלִשׁוֹן תִּימָה) אֲגִיד לְךָ רְפוּאָה. בְּאֲשֶׁר שִׁישׁ דָּרָךְ, וּמֵאוֹתוֹ הִדְרָךְ מִתְפַּצְּלִים כַּמָּה דְרָכִים. דָּרָךְ אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים, אֲפִלוּ הַצְדִּיק שֶׁהוּא בְּכֹאן מִפְזָרִים תַּחְתּוֹ אוֹתוֹ הָאֵבֶק שֶׁבְּאוֹתוֹ הִדְרָךְ הַנִּלְבָּל בְּכָל פְּסִיעָה, וְכָל פְּסִיעָה שֶׁהוּא

נִחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

רק למצא אלקותו יתברך בכל מה שהוא עושה, וזוהי עבודה קשה וכבדה מאד, וגם מסכנת, ולכן קובלת הלבנה, שאין לה כח ברגליה. שזה סוד (משלי ה, ה): "רגליה ירדות מות". ויש לי אבק, הינו פול, שהוא רפואה לרגלי, האבק הוא בחינת איות ברית קדש, ראשי תבות אב"ק, הינו שמירת הברית, שהוא עקר תקון הרגלין, כי כשאדם זוכה לשמר את בריתו כראוי, אזי יש לו כח עצום למצא אלקותו יתברך גם בתוך כל המדרגות התחתונות, ואינו מפחד מהם כלל. ובא רוח ונושא אותו, אבל עקר הצרה היא, שרוח סערה בא ומפזר את האבק, כי שמירת הברית מקבלין על-ידי ההתקרבות אל הצדיק, שהוא מלמד לנשמות ישראל עצות ישרות ודרכים נפלאים אף להגיע אל תקון הברית בשלמות, אבל זה לעמת זה יש רוח סערה, שהוא כלליות הדבורים רעים ואסורים, שמרחיקים בני-אדם מן הצדיק, בבחינת (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דברו" (לקוטי מוה"ן, חלק א', סימן לח), וממילא מתפזר האבק הנ"ל, ואין זוכין לקבל רפואת הרגלין. ענתה החמה: את זה אתה דואג? (בלשון תמה), אגיד לך רפואה, באשר שיש דרך, ומאותו הדרך מתפצלים כמה דרכים, דרך אחד של צדיקים, אפלו הצדיק שהוא בכאן, מפזרים תחתיו אותו האבק שבאותו הדרך הנ"ל בכל פסיעה, וכל פסיעה שהוא פוסע, הוא דורך באותו האבק; כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו (מכות י), ומיד כשיש לאדם תשוקה ורצון ללכת בדרך הצדיקים, מפזרים תחתיו מן האבק של הצדיקים, שהוא שמירת אות ברית קדש, ועל-ידי-זה הוא עולה ומתקדש בכל פעם בקדשה יתרה, עד

פּוֹסַע הוּא דֶרֶךְ בְּאוֹתוֹ הָאָבָק. וַיֵּשׁ דֶרֶךְ שֶׁל אֶפִיקוֹרְסִים
אָפְלוּ אֶפִיקוֹרְסִים שֶׁבְכָאן מִפְזָרִים תַּחְתּוֹ בְּכֹל פְּסִיעָה
מֵאוֹתוֹ הָאָבָק כַּנִּל. וַיֵּשׁ דֶרֶךְ שֶׁל מְשַׁגְעִים, אָפְלוּ מְשַׁגְעִים
שֶׁבְכָאן מִפְזָרִים תַּחְתּוֹ כַּנִּל. וְכֵן יֵשׁ כַּמָּה דְרָכִים.

וַיֵּשׁ דֶרֶךְ אַחַר בְּאֲשֶׁר שֵׁישׁ צְדִיקִים שְׁמֻקְבָּלִים עַל עֲצָמָם

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁזוּכָה לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה בְּאֵמֶת. וַיֵּשׁ דֶרֶךְ שֶׁל אֶפִיקוֹרְסִים, אָפְלוּ
הָאֶפִיקוֹרְסִים שֶׁבְכָאן, מִפְזָרִים תַּחְתּוֹ בְּכֹל פְּסִיעָה מֵאוֹתוֹ הָאָבָק כַּנִּל, כִּי אִם
הָאָדָם מִמָּאן לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַצְדִיקִים, וּבֹחֵר בְּדֶרֶךְ הַרְשָׁעִים, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזַי
הוּא בָּא לִידֵי כְפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי אֲמוּנָה תְלוּיָה בְתַקּוּן
הַבְּרִית, וְכִמּוֹ שְׁכַתּוֹב (תְּהֵלִים פֹּט, כֵּט): "וּבְרִיתִי נֶאֱמַנְתָּ לּוֹ" (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק
א', סִימָן לא), וּמִיָּד שְׂאָדָם נוֹטֵה מִשְׁמִירַת אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, נִכְנָס
בּוֹ כְפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְקָשָׁה לוֹ מְאֹד לְהַשִּׁיג דְרָכֵי הָאֲמוּנָה.
וַיֵּשׁ דֶרֶךְ שֶׁל מְשַׁגְעִים, אָפְלוּ מְשַׁגְעִים שֶׁבְכָאן מִפְזָרִים תַּחְתּוֹ כַּנִּל, כִּי גַם חָלִי
הַשְּׁגָעוֹן בָּא מִפְּגַם הַרְגְלִין, שְׁעַל-יְדֵי שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵר בְּרִיתוֹ כְּרְאוּי, נִתְיַבֵּשׁ מִחוּ
וְנִעְשָׂה מְשַׁגֵּעַ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי סְלוּקָא דִּיסוּדָא עַד אָבָא וְאֵמָא (זֶהר מִשְׁפָּטִים
ק), הֵינּוּ שְׁתַּקּוּן הַיְסוּד, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, מַגִּיעַ עַד אָבָא וְאֵמָא, שֶׁהֵם
הַמַּחֲזִין: חֲכָמָה וּבִינָה, וְעַל-כֵּן כְּתָבוּ חֲכָמֵי הַרְפּוּאוֹת, שֶׁהַסְרוּס רְפוּאָה
לְמְשַׁגֵּעַ (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לו), וְלָכֵן אִם בּוֹחֵר לִילָף בְּדֶרֶךְ הַמְשַׁגְעִים,
מוֹלִיכִין אוֹתוֹ כֶּף. וְכֵן יֵשׁ כַּמָּה דְרָכִים, כִּי בְּדֶרֶךְ שְׂאָדָם רוֹצֵה לִילָף —
מוֹלִיכִין אוֹתוֹ כַּנִּל. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַצְדִיקִים, וּלְקַדֵּשׁ
עֲצָמָנוּ בְּכֹל מִיַּי קֹדְשׁוֹת, עַדִי נִזְכָּה לְהַפְּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי מַעֲתָה וְעַד
עוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

וַיֵּשׁ דֶרֶךְ אַחַר, בְּאֲשֶׁר שֵׁישׁ צְדִיקִים, שְׁמֻקְבָּלִים עַל עֲצָמָם יְסוּרִים, כִּי
קָשָׁה מְאֹד לְהִיּוֹת מִפְרָסֵם, כִּי לְפַעְמִים צְרִיף לְסַבֵּל יְסוּרִין בְּשִׁבִיל רַבִּים, כְּמוֹ
שְׁכַתּוֹב (יְשַׁעְיָה נג, ה) "וּבְחִבְרַתּוֹ נִרְפָּא לָנוּ" (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן עא),
וַיֵּשׁ צְדִיקִים גְּדוֹלִים, שְׁמֻקְבָּלִים עַל עֲצָמָם יְסוּרִין בְּשִׁבִיל הָעוֹלָם, וְהוּא כְּמוֹ

יְסוּרִים, וּמוֹלִיכִים אוֹתָם הַפְּרִיצִים בְּשִׁלְשָׁלוֹת, וְאִין
 לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם וּמַפְזִירִים תַּחְתֵּיהֶם מֵאוֹתוֹ הָאָבֶק שֶׁל
 אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וַיֵּשׁ לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם, עַל־כֵּן תִּלְךְ לְשֵׁם
 שֵׁיִשׁ שֵׁם הַרְבֵּה אָבֶק וַיְהִי לָךְ רְפוּאָה עַל רַגְלֶיךָ (כֹּל זֶה
 דְּבַרֵי הַחֲמָה אֶל הַלְּבָנָה) וְהוּא שָׁמַע כֹּל זֶה.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

חֲלוּף, שְׁמַחְלִיף עִם הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ הַהִשְׁפָּעָה וְהַשְּׁגָחָה, שְׁאִינוֹ רוֹצֵה זֹאת
 הַהִשְׁפָּעָה וְהַשְּׁגָחָה, וּמַכְסֶה פְּנֵי הַשְּׁגָחָה זֶה, וּמַקְבֵּל עַל עֲצֻמוֹ יְסוּרִין, כִּי
 הוּא בּוֹחֵר בְּהִשְׁפָּעָה וְהַשְּׁגָחָה רֹחֲמֵנִית, וְאוֹתָהּ הַהִשְׁפָּעָה שֶׁהִלְכָה לָהּ, נִתְפָּזְרָה
 בֵּין הָעוֹלָם (לְקוּטֵי־מוֹתֵרִין, חֶלֶק א', סִימָן סג). וּמוֹלִיכִים אוֹתָם הַפְּרִיצִים
 בְּשִׁלְשָׁלוֹת, וְאִין לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם, כִּי מַעֲלִילִים עֲלֵיהֶם כֹּל מִינֵי עֲלִילוֹת
 שֶׁל שָׁקֵר, עַד שְׁקוֹשְׁרִין אוֹתָם בְּאֲזִיקִים, וּמוֹנְעִין אוֹתָם לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹת בְּעוֹלָם
 כְּרֻצוֹנָם, וְזֶה לָהֶם לַעֲצֹר וּלְיְסוּרִין גְּדוֹלִים, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן. וּמַפְזִירִים תַּחְתֵּיהֶם
 מֵאוֹתוֹ הָאָבֶק שֶׁל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וַיֵּשׁ לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם, כִּי הָאָבֶק שֶׁל
 הַצְּדִיקִים הוּא בְּחִינַת אוֹת בְּרִית קִדְשׁ, שֶׁהוּא רְאֵשִׁי תְּבוּת אָבִיךָ, הֵינּוּ
 עַל־יְדֵי שְׁמִירַת אוֹת בְּרִית קִדְשׁ, שֶׁהוּא תְּקוּן הַרְגְּלִין, יֵשׁ לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם,
 וְהוֹלְכִין בְּכַחֵם זֶה לַעֲזוֹר לְכֹל גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְמִצָּא אֶת דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה, וְשִׁינּוּכוֹ
 כֻּלָּם לְתִקּוּן וְשְׁמִירַת הַבְּרִית בְּאַמֶּת. עַל־כֵּן תִּלְךְ לְשֵׁם, שֵׁיִשׁ שֵׁם הַרְבֵּה אָבֶק,
 וַיְהִי לָךְ רְפוּאָה עַל רַגְלֶיךָ (כֹּל זֶה דְּבַרֵי הַחֲמָה אֶל הַלְּבָנָה). וְהוּא (הַחֲגָה) שָׁמַע
 כֹּל זֶה; כִּי זֶה הַסּוּד, שֶׁהַחֲמָה — שֶׁהוּא הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד, מוֹסֵר
 לְהַלְּבָנָה — שֶׁהוּא תְּלַמִּידוֹ, שֶׁהֵם בְּחִינַת מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ, וַיְכַמוּ שְׁאֲמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֹא בְּתָרָא עה.): פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפָנֵי חֲמָה, וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּפָנֵי
 לְבָנָה, כִּי הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד, מְאִיר בְּכַח חֶזֶק כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, עַד
 שְׁאִינוֹ מִפְּחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם כָּלֵל, רַק עֶקֶר הַחֲלִישׁוֹת כַּח גְּאֻחַז
 בְּהַתְּלַמִּיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבָנָה, שֶׁקְטֹרֶגָה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְאַמְרָה: אֵי
 אֶפְשָׁר לְשַׁנֵּי מַלְכִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד. וְעַל־כֵּן אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־
 הוּא: לְכִי מַעֲטִי אֶת עֲצֻמְךָ, שֶׁבְּתַחֲלָה הָיוּ שְׁנֵי מְאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְאַחֲרֵי־כֵן
 נַעֲשֶׂה הַשֶּׁמֶשׁ הַמְּאוֹר הַגְּדוֹל, וְהַלְּבָנָה הַמְּאוֹר הַקָּטָן, וּלְפִי־סֵד נַעֲתָה נָתַן לָהּ

**בְּתוֹךְ כֶּף נִסְתַּכַּל עַל הַדּוּמִיט בְּצַד אַחַר וְרָאָה כְּתוּב שָׁם
שְׁמִי שְׂיֵאחֹז בְּאוֹתוֹ הַצַּד שְׂיִשָּׂא אוֹתוֹ לְהַדְרִיף
שְׂיִוְצֵאִים מִמֶּנּוּ כַּמָּה דְרָכִים כַּנִּל, וְאֵחֹז בְּאוֹתוֹ הַצַּד,**

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת צְבֵא הַכּוֹכְבִים, וְאָמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַצְּדִיקִים יִקְרָאוּ עַל שְׁמֵךְ: שְׁמוּאֵל הַקָּטָן, דָּוִד הַקָּטָן וְכו' (חֲלִיז ס:); וְהִנֵּה צְרִיכִין לְהַבִּין, לָמָּה נִעֲנְשָׁה הַלְּבָנָה שְׂיִתְקַטֵּן אֹרְחָהּ, מִחֲמַת שְׂאֵמְרָה דְּבַר טוֹב וְנִכּוֹן, וְכִמוּ שְׂטֵעֲנָה לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "מִחֲמַת שְׂאֵמְרָתִי דְּבַר הַגּוֹן אֲמַעִיט אֶת עֲצָמַי"? ! אֲבָל הַתְּרוּץ הוּא פְּשׁוּט, כִּי הֲרֵי הַחֲמָה לֹא הִיא אֲכַפְתָּ לָּהּ כָּלֵל, שְׂיִהְיֶה עוֹד מְאוּרוֹת גְּדוּלִים כְּמוֹתֶיהָ, וְאֲדַרְבֵּה רְצֵתָה שְׁכָלְסָם יִהְיוּ גְדוּלִים כְּמוֹתֶיהָ, וְלִכֵּן בּוֹדָאֵי נִשְׂאָרָה כַּבְּתַחֲלָה, אֲבָל הַלְּבָנָה קִטְרָגָה, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד, וְאֵי אֶפְשָׁר לְיוֹתֵר מֵאֶחָד לְהֵאִיר בְּאוֹר גְּדוּל, וְלִכֵּן מִן הַדִּין שֶׁהִיא תִּלְךָ וְתִתְמַעֵט, כִּי אֵינָה מוּצֵאת מְקוֹם לְיוֹתֵר מֵאֶחָד, אֲבָל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַפִּיס דַּעְתָּה וְלַמְדָּה לְדוּרוֹת הַבָּאִים, שְׂאֵיִן הַדְּבָר כֵּן, כִּי הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים מְאִירִים לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְרוֹצִים שְׁכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יֵאִירוּ כְּמוֹתָם, וְכִמוּבָא בְּזִהַר, שְׁזוֹ הִיתָה עֶקֶר מְדַרְגַת מִשָּׁה רַבְּנָה, עֲלִיו הַשְּׁלוּם, שְׁתַּמִּיד הַשְׁתוֹקֵק שְׁתַּהֲיֶה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אוֹתָהּ הַשְּׂגָה בְּאֵלְקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוּ שְׂיֵשׁ לוֹ, אֲבָל תִּלְמִידוֹ יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהָיָה בְּכַחֲנִית לְבָנָהּ, קִטְרַג — כְּשֶׁאֲלָדָד וּמִידָד הַתְּנַבְּאוּ בְּמַחְנָה, וְאָמַר (בְּמִדְבָר יא, כח): "אֲדַנִּי מִשָּׁה כְּלָאִם", כִּי לֹא הִבִּין אֵיךְ יָכוֹל לְהִיּוֹת יוֹתֵר מִצְּדִיק אֶחָד, שְׂיִכּוֹל לְהֵאִיר כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, אֲבָל מִשָּׁה רַבְּנָה אָמַר לוֹ (שם כט): "וּמִי יִתֵּן כָּל עִם הַיְיִ"ה נְבִיאִים" וְגו', שֶׁהֲלוֹאֵי שְׁכָל עִם יִשְׂרָאֵל הִיתָה לָּהֶם הַשְּׂגָה זו, וְאֵינן צְרִיכִין לְקִטְרַג עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כָּלֵל. וְלִכֵּן גַּם כְּאֵן מְסֻרָה הַחֲמָה אֶל הַלְּבָנָה אֶת סוּד הַרְפּוּאָה שֶׁל הַרְגֵלִין, אֵיךְ יִהְיֶה לָּהּ כַּח בְּרִגְלֶיהָ לְרַפָּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל — שֶׁתִּלְךָ אֶל הַדְּרִיף שֶׁל הָאֲבָק הַקְּדוּשׁ, שֶׁהוּא שְׂמִירַת אִוֹת בְּרִית קִדְשׁ בְּתַכְלִית הַשְּׁלָמוֹת, וְשֶׁם תִּהְיֶה לָּהּ רְפּוּאָה לְרִגְלֶיהָ, וְסוּף כָּל סוּף יִתְקַים בָּהּ (יִשְׁעִיָה ל, כו): "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה" וְגו'.

בְּתוֹךְ כֶּף נִסְתַּכַּל עַל הַדּוּמִיט בְּצַד אַחַר, וְרָאָה כְּתוּב שָׁם, שְׁמִי שְׂיֵאחֹז בְּאוֹתוֹ הַצַּד, שְׂיִשָּׂא אוֹתוֹ לְהַדְרִיף שְׂיִוְצֵאִים מִמֶּנּוּ כַּמָּה דְרָכִים כַּנִּל. הַדּוּמִיט,

וּנְשָׂא אוֹתוֹ לְשֵׁם וְנָתַן רַגְלָיו בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁהָאָבֶק
 רְפוּאָה לְרַגְלִים, וְנִתְרַפָּא מִיָּד. וְהֵלֵךְ וְנָטַל הָאָבֶק מִכָּל
 הַדֶּרְכִים וַעֲשֵׂה לוֹ אַגְדוֹת; שְׂאֵגַד הַפּוּל (הָאָבֶק) שֶׁל הַדֶּרֶךְ
 שֶׁל צְדִיקִים לְבָדוֹ, וְכֵן הַפּוּל שֶׁל שְׂאֵר הַדֶּרְכִים אַגְדָּא כָּל
 אַחַד לְבָדוֹ וּלְקַחֵם אֹתוֹ.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׁהוּא אָבֶן טוֹב, מְרַמֵּז עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶם הוּא כְּמוֹ אָבֶן
 טוֹב בְּכֶתֶר הַמֶּלֶךְ, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת,
 שְׂמִיחַת זֶה רְאוּי לְקַבֵּעַ אוֹתוֹ בְּכֶתֶר הַמֶּלֶךְ, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סוּף סִימָן ו'), אֲבָל כְּשֶׁמִּסְתַּכְּלִים עַל הָאָבֶן טוֹב "בְּצַד
 אַחֵר", וְלֹא מְצַמְצָמִים לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הַנִּקְדוּת טוֹבוֹת שָׁבוּ, אֲזַי מְגִיעִים
 אֶל הַדֶּרֶךְ שְׂיוֹצָאִים מִמֶּנָּה כַּמָּה דְרָכִים, הֵינּוּ דְרָכִים שׁוֹנִים שֶׁל צְדִיקִים
 וּרְשָׁעִים וּמְשַׁנְּעִים וְכוּ'; כִּי יֵשׁ בְּיִשְׂרָאֵל כַּמָּה מִיַּי סוּגִים שׁוֹנִים שֶׁל נַפְשׁוֹת,
 וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ הַדֶּרֶךְ שְׁלוֹ, כִּי בְּדֶרֶךְ שְׂאֵדָם רוּצָה לֵילֵךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ
 (מִכּוֹת י:). וְאִחַז בְּאוֹתוֹ הַצַּד, וְנִשָּׂא אוֹתוֹ לְשֵׁם, וְנָתַן רַגְלָיו בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ
 שֶׁהָאָבֶק רְפוּאָה לְרַגְלִים, וְנִתְרַפָּא מִיָּד; כִּי לַחֲגַר הָיוּ רְצוּנוֹת חֲזָקִים אֶל
 הַקְּדוּשָׁה, וְהִיָּתָה לוֹ הַתְּחִיָּקוֹת עֲצוּמָה לְעַמֵּד עַל עַמְדוֹ, בְּשַׁעַה שֶׁעָבְרוּ עָלָיו
 זְמַנִּים קָשִׁים, שֶׁהֲצַרָּךְ לְרַחֵשׁ עַל הָאָרֶץ, וְלֶאֱכֹל עֲשָׂבִים וְכוּ', וְהַשְׁתּוֹקֵק מְאֹד
 לְמִצָּא רְפוּאָה לְרַגְלָיו, שִׁיְהִיָּה יְכוֹל לְלַכֵּת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם,
 שֶׁעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא אָדָם "מִהֵלֵךְ", וְלִכֵּן תַּכְּף-וּמִיד שֶׁמִּצָּא הַדֶּרֶךְ, שִׁישׁ בּוֹ
 הָאָבֶק שֶׁל רְפוּאָת הַרַגְלִים, שֶׁהוּא אִוֹת בְּרִית קִדְשׁ, רֵאשִׁי תְבוּת: א' ב' ק',
 נָתַן רַגְלָיו בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ וְנִתְרַפָּא מִיָּד, כִּי הַשְׁתּוֹקֵק לְזֶה זְמַן הַרְבֵּה, וּבְדֶרֶךְ
 שְׂאֵדָם רוּצָה לֵילֵךְ — מוֹלִיכִין אוֹתוֹ. וְהֵלֵךְ וְנָטַל הָאָבֶק מִכָּל הַדֶּרְכִים,
 וַעֲשֵׂה לוֹ אַגְדוֹת, שְׂאֵגַד הַפּוּל (הָאָבֶק) שֶׁל הַדֶּרֶךְ שֶׁל צְדִיקִים לְבָדוֹ, וְכֵן
 הַפּוּל שֶׁל שְׂאֵר הַדֶּרְכִים אַגְדָּא כָּל אֶחָד לְבָדוֹ וּלְקַחֵם אֹתוֹ; כִּי עֲכָשׁוּ שְׂכָבֵר
 הִיָּתָה לוֹ רְפוּאָה לְרַגְלָיו, וְהִיָּה יְכוֹל לְלַכֵּת כְּרֵאוּי בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
 הִיָּה יְכוֹל לְהַתְּבוֹנֵן בְּכָל הַדֶּרְכִים שִׁישׁ בְּעוֹלָם, וּלְלַקֵּחַם עִמוֹ, וּלְהַבִּין אִיךְ

וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ וְהֵלֵךְ לְאוֹתוֹ הַיַּעַר שֶׁגִּזְלוֹ אוֹתוֹ שֵׁם. כְּשָׁבָא
 לְשֵׁם, בָּחַר לוֹ אֵילָן גְּבוּהָ שֶׁהוּא סְמוּךְ לְהַדְרָךְ
 שְׂיוּצָאִים שֵׁם הַגִּזְלָנִים לְגִזּוֹל, וְלָקַח הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים
 וְהַפּוֹל שֶׁל מְשַׁגְּעִים וְעָרְבָם יַחַד וּפְזַר אוֹתָם עַל הַדְרָךְ.
 וְהוּא עָלָה עַל הָאֵילָן וַיֵּשֶׁב שֵׁם לְרֵאוֹת מֶה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִמָּהֶם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ, וְהֵלֵךְ לְאוֹתוֹ הַיַּעַר
 שֶׁגִּזְלוֹ אוֹתוֹ שֵׁם, כִּי זוּהִי שְׁלֵמוֹת הַתְּשׁוּבָה, כְּשֶׁאָדָם חוֹזֵר לְאוֹתוֹ מְקוֹם וּמְצַב
 שֶׁהִיָּה מְקַדָּם, וְעַכְשָׁו פּוֹנֶה עֵרֶף מְדַרְכּוֹ הָרַע, וְכוּפֵף יִצְרוּ לְבָלִי לַעֲשׂוֹת עוֹד
 מֶה שֶׁעָשָׂה, זֶהוּ עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-
 מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מ"ט), כִּי בְּזֶה הוּא חוֹזֵר וּמוֹצִיא מִן הַסְטֵרָא אַחֲרָא כָּל
 הַגִּזְלוֹת שֶׁגִּזְלוּ מִמֶּנּוּ. כְּשָׁבָא לְשֵׁם, בָּחַר לוֹ אֵילָן גְּבוּהָ, שֶׁהוּא סְמוּךְ לְהַדְרָךְ
 שְׂיוּצָאִים שֵׁם הַגִּזְלָנִים לְגִזּוֹל; הָאֵילָן הוּא הַצְּדִיק, וְכְמוֹכָא בְּזֶהר (חֵלֶק א', כ"ו):
 עַץ דָּא צְדִיק; וְתַכְף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מְקַרֵב עֲצָמוֹ אֶל אֵילָן גְּבוּהָ, שֶׁהוּא צְדִיק
 אֲמַתִּי, כְּבָר אֵינוֹ מִפְחָד מִן הַדְרָךְ שְׂיוּצָאִים שֵׁם הַגִּזְלָנִים, שֶׁהֵם הַסְטֵרָא
 אַחֲרָא, כִּי בְּכַח הַצְּדִיק יְכוֹל לְרַדֵּת אֶל תּוֹךְ הַצְּנוּר שֶׁל הָרָשָׁע וּלְשַׁבֵּר אוֹתוֹ,
 וְלְהוֹצִיא מִשָּׁם כָּל הַנְּצוּצוֹת שֶׁל הַקְּדוּשָׁה שֶׁגִּזְלוּ, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ח'), שֶׁהַצְּדִיק יוֹרֵד בְּתוֹךְ הַצְּנוּר שֶׁל הָרָשָׁע, וּמוֹצִיא
 מִשָּׁם אֶת כָּל הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁבָּלַע הַסְטֵרָא אַחֲרָא; וְלָקַח הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים וְהַפּוֹל
 שֶׁל מְשַׁגְּעִים, וְעָרְבָם יַחַד, וּפְזַר אוֹתָם עַל הַדְרָךְ, וְהוּא עָלָה עַל הָאֵילָן, וַיֵּשֶׁב
 שֵׁם לְרֵאוֹת מֶה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה בָּהֶם; כִּי הַחֲגֵר הַכִּינִי, שֶׁהַגִּזְלָנִים הָאֵלוּ צְרִיכִין
 תְּקוּן גְּדוֹל לְנַפְשָׁם, עַל שֶׁגִּזְלוּ וְהָרְגוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה נַפְשׁוֹת, כִּי בְּכָל תַּאֲוֹת
 הָאָדָם יֵשׁ בְּחִינָה שֶׁל הוֹרֵג נַפְשׁוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, תַּאֲוֹת נְאוּף וּפְגָם הַבְּרִית
 נַחֲשָׁב כְּהוֹרֵג נַפְשׁוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכְמוֹכָא בְּזֶהר (וַיֵּשֶׁב קַפְח). עַל הַפְּסוּק
 (יִשְׁעִיָּה א, טו): "יְדִיכֶם דְּמִים מְלֵאוּ", כִּי הִיָּה יְכוֹל לְהַתְּהוּוֹת מֵהֶם נַפְשׁוֹת בָּנָיו
 (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קמ"א), תַּאֲוֹת מְמוֹן וּגְזֵלָה הוּא כְּמוֹ הוֹרֵג נַפְשׁוֹת,
 וְכְמוֹ שֶׁאֲמָרוּ תְּכַמִּינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבָא קַמָּא קִיט.): כָּל הַגִּזְלוֹת אֶת חֲבָרוֹ, כְּאֵלוֹ

בהם. והיו יוצאים שם גזלנים ששלח אותן הגזלן הגדול שבהם הנ"ל לצאת ולגזל. וכשבאו לאותו הדרך, תכף כשדרכו על הפול הנ"ל נעשו צדיקים, והתחילו לצעק על נפשם על שגזלו עד הנה והרגו כמה נפשות. אבל מחמת שהיה מערב שם פול של משגעים נעשו צדיקים משגעים. והתחילו להתקוטט זה עם זה. זה אמר:

גהרי אפרסמון

גזול ממנו נפש בניו ובנותיו (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ט), ותאות אכילה הוא כמו הורג נפשות, כי במקום להעלות ולתקן נפש המגלגל בתוך המאכל, הוא מוריד אותו לגלות יותר עמקה, ונחשב כאלו אכל מזבחי מתים (אבות, פרק ג'). ובפרט שוחט שאינו הגון, שעומד עם החליף לשחט את החי, הוא עומד פרוצח נפשות, רחמנא לצלן, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לו); נמצא, שתאות הרשעים היא כגזלי ורוצחי נפשות. וידע החגר, שהם צריכין תקון גדול לנפשם, ולקבל מדה כנגד מדה את אשר עשו לאחרים, ולכן ערב האבק של הצדיקים עם האבק של המשגעים, ולבסוף הרג אחד את השני וקבלו תקונם. והיו יוצאים שם גזלנים, ששלח אותן הגזלן הגדול שבהם הנ"ל לצאת ולגזל. וכשבאו לאותו הדרך, תכף כשדרכו על הפול הנ"ל נעשו צדיקים, והתחילו לצעק על נפשם, על שגזלו עד הנה והרגו כמה נפשות; פי עקר התשובה הוא ודוי דברים, וכמו שכתוב (ויקרא כו): "והתודו את חטאתם אשר עשו" (עין רמב"ם ריש, הלכות תשובה), שיתודה האדם לפני השם יתברך, ויצעק על אבוד ימיו ושנותיו שעברו בחשך, פי עקר הוא רבוי הדברים שמרבה לדבר ולצעק לפני השם יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב פהנא) על הפסוק (הושע יד, ג): "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", אמר הקדוש ברוך הוא, איני מבקש מכם אלא דברים; וכשאדם מרבה להתודות לפני השם יתברך, אינו זז משם עד שמוחלין לו. אבל מחמת שהיה מערב שם פול של משגעים, נעשו צדיקים משגעים, והתחילו להתקוטט זה עם זה. זה

בשבילך גזלנו וזה אמר: על־ידך גזלנו, עד שהרגו זה את זה. והיה שולח פת אחרת והיה גם־כן פנ"ל, והרגו זה את זה פנ"ל. וכן היה אחר כך, עד שנהרגו כלם. עד שהבין שלא נשארו כי אם הוא בעצמו עם עוד אחד (הינו שהבין הנ"ל הבין שכבר נהרגו כל הגזלנים הנ"ל ולא נשאר כי אם הגזלן הגדול בעצמו עם עוד אחד), וירד מהאילן. וכבד משם את הפול הנ"ל מן הדרך, ופזר את הפול של צדיקים בעצמו, והלך וישב על האילן.

נהרי אפרסמון

אמר: בשבילך גזלנו, וזה אמר: על ידך גזלנו, עד שהרגו זה את זה, כי זה ענין של צדיק משגע, שבמקום שיקח האשמה על עצמו, ויאמר: הכל היה בשבילי, במקום זה הוא זורק את האשמה על השני, ואומר: בשבילך חטאנו, עד שבאים להתקוטט זה עם זה, ולבסוף הורגים זה את זה. וכענין שנאמר אצל תלמידי רבי עקיבא (יבמות סב:), שכלם מתו בפרק אחד על שלא נהגו כבוד זה בזה, כי אם אין אהבה שלמה בין איש לחברו, וכל אחד זורק את האשמה על השני, ואינו רוצה לתלות את החסרון בעצמו, לבסוף באים לידי שגאה ומחלקת, והורגים זה את זה, רחמנא לצלן, ואצל גדולי הצדיקים מצינו בדיוק ההפוך, שהם האשימו את עצמם על כל פשעי הקהל, והיו מבזים את עצמם ברבים ואומרים, שכל הצרות הן מחמת החטאים שלהם, ועל־ידי־זה החזירו המון נפשות רבות בתשובה. והיה שולח פת אחרת, והיה גם־כן פנ"ל, והרגו זה את זה פנ"ל, וכן היה אחר־כך, עד שנהרגו כלם, עד שהבין שלא נשארו, כי אם הוא בעצמו עם עוד אחד (הינו שהבין הנ"ל הבין, שכבר נהרגו כל הגזלנים הנ"ל, ולא נשאר כי אם הגזלן הגדול בעצמו עם עוד אחד), וירד מהאילן, וכבד משם את הפול הנ"ל מן הדרך, ופזר את הפול של צדיקים בעצמו, והלך וישב על האילן; כי החגר הבין, שהגזלן הגדול, שבו היה תלוי שאר כל הגזלנים, היה צריך תקון אחר לגמרי, כי היה השרש והעקר של כלם, וכאב לחגר מאד, על

וְאוֹתוֹ הַגְּזֹלָן (הֵינּוּ הַגְּדוֹל שְׁבָהֶם) תִּמְהָ שְׁשׂוּלַח כָּל הַגְּזֹלָנִים
 וְאִין אֶחָד מֵהֶם שָׁב אֵלָיו, וְהִלֵּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ עִם
 הָאֶחָד שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלוֹ. וְתִכְף כְּשִׁבָא עַל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ (שְׁפֹר)
 שֵׁם הַבֶּן הַנַּ"ל הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים לְבָדוֹ) נַעֲשֶׂה צְדִיק, וְהִתְחִיל לְצַעֵק
 לְחִבְרוֹ עַל נַפְשׁוֹ עַל שֶׁהָרַג כָּל-כֶּף נַפְשׁוֹת וְגִזַּל כָּל-כֶּף.
 וְהָיָה תוֹלֵשׁ קְבָרִים וְהָיָה שָׁב בְּתִשׁוּבָה וּמִתְחַרֵּט מְאֹד.
 וְכִיּוֹן שֶׁרָאָה (הַבֶּן הַנַּ"ל שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל הָאֵילָן) שֶׁהוּא מִתְחַרֵּט

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אֲשֶׁר עַל יְדוֹ נִגְזְלוּ וְנִרְצְחוּ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה נַפְשׁוֹת, וְגַם מִמֶּנּוּ גִזַּל, וְלִכְּן הִשְׁפִּיל
 לְעַצְמוֹ עֲצָה, אִיךְ לָרַדֵּת לְעִמָּק הַצְּנוּר שְׁלוֹ וְלִשְׁבֵר אוֹתוֹ, וְלִהְיוֹצֵא מִשֵּׁם כָּל
 הַגְּזֹלוֹת שֶׁגִּזַּל מֵעוּדוֹ, וְהַפֵּל בְּכַח יְשִׁיבָתוֹ עַל הָאֵילָן, שֶׁהוּא סוּד הַתְּקַרְבוֹתוֹ
 אֶל הַצְּדִיק. וְאוֹתוֹ הַגְּזֹלָן (הֵינּוּ הַגְּדוֹל שְׁבָהֶם), תִּמְהָ שְׁשׂוּלַח כָּל הַגְּזֹלָנִים, וְאִין
 אֶחָד מֵהֶם שָׁב אֵלָיו, וְהִלֵּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ עִם הָאֶחָד שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלוֹ, וְתִכְף-וּמִיד
 כְּשִׁבָא עַל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ (שְׁפֹר שֵׁם הַבֶּן הַנַּ"ל הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים לְבָדוֹ) נַעֲשֶׂה צְדִיק,
 וְהִתְחִיל לְצַעֵק לְחִבְרוֹ עַל נַפְשׁוֹ, עַל שֶׁהָרַג כָּל-כֶּף נַפְשׁוֹת וְגִזַּל כָּל-כֶּף, כִּי
 לְשֵׁם כֶּף הַשְּׂאִיר עִמוֹ חֵבֵר, שְׂיָכוֹל לְהִתְיַעֵץ אִתּוֹ, וְלִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה עִמוֹ, כִּי
 נִקְדַּת הַחֵבֵר נִצְרָף מְאֹד בְּעִבּוּדֵת ה', כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֵלֶק א', סִימָן ל"ד), שֵׁישׁ בְּחִינַת מְקַבְּלֵין דִּין מִן דִּין, שְׂזוֹ נִקְדַּת הַחֵבֵר, שְׂאֶחָד
 צָרִיךְ לְקַבֵּל מִחֵבֵרוֹ. וְהָיָה תוֹלֵשׁ קְבָרִים, וְהָיָה שָׁב בְּתִשׁוּבָה וּמִתְחַרֵּט מְאֹד,
 כִּי זֶה עֲנִין שֶׁל הַשְּׁתַּטְחוֹת עַל קְבָרֵי צְדִיקִים, שֶׁמֵּאֵד מְסַגֵּל לְתִשׁוּבָה, וּבְכַפְרֵט
 לַפְּגָם הַבְּרִית, שֶׁנִּחְשַׁב כְּהוֹרַג נַפְשׁוֹת פְּנ"ל, כִּי הַצְּדִיקִים זוֹכִין שְׂמִקּוֹם
 קְבוּרָתָם קְדוֹשׁ בְּקִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים לו, כ"ט): "צְדִיקִים יִירְשׁוּ
 אֶרֶץ", וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא תְּקוּן גְּדוֹל לַפְּגָם הַבְּרִית, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ק"ט). וְכֵן מוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמְּדוּת, אוֹת
 צְדִיק, סִימָן קע"ג): עַל-יְדֵי הַשְּׁתַּטְחוֹת עַל קְבָרֵי הַצְּדִיקִים, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינּוֹ רְאוּי. וְכִיּוֹן שֶׁרָאָה (הַבֶּן הַנַּ"ל שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב
 עַל הָאֵילָן) שֶׁהוּא מִתְחַרֵּט וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה כָּל-כֶּף, יָרַד מֵהָאֵילָן, כִּיּוֹן שֶׁרָאָה

וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה כָּל־כֶּף, יָרַד מֵהָאֵילָן. בִּיּוֹן שָׂרָאָה הַגּוֹזֵלֵן
 שְׁמָצָא אָדָם, הִתְחִיל לְצַעֵק: אוֹי עַל נַפְשִׁי, כּוֹזֵאת וְכוֹזֵאת
 עֲשִׂיתִי, אֲהֵה תָן לִי תִשׁוּבָה. עָנָה לוֹ: הַחֲזוּר לִי הִתְבָּה
 שְׁגוֹלְתֶם מִמּוֹנִי. כִּי כְּתוּב אֶצְלָם עַל כָּל גּוֹזֵלָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם
 שְׁנַגְזוֹל וְאַצֵּל מִי נַגְזוֹל. אָמַר לוֹ: אֲנִי מַחְזִיר לָךְ תְּכֶפֶךָ וְאֲנִי
 נוֹתֵן לָךְ אֶפְלוֹ כָּל הָאוֹצְרוֹת שֶׁל גּוֹזֵלָה שְׂיִישׁ לִי, רַק תָּן לִי
 תִשׁוּבָה. אָמַר לוֹ: תִשׁוּבָתְךָ הִיא, רַק שְׁתַּלֵּךְ אֶל הָעִיר
 וְתַצַּעֵק וְתִתְוֹדָה: אֲנִי הוּא שֶׁהִכְרֹזְתִּי אֲזוֹ וְעֲשִׂיתִי כַּמָּה
 גּוֹזְלָנִים וְהִרְגֵתִי וְגוֹלְתִי כַּמָּה נַפְשוֹת (זוֹ הִיא תִשׁוּבָתְךָ. וְנָתַן

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַגּוֹזֵלֵן שְׁמָצָא אָדָם, הִתְחִיל לְצַעֵק: אוֹי עַל נַפְשִׁי, כּוֹזֵאת וְכוֹזֵאת עֲשִׂיתִי, אֲהֵה, תָן לִי תִשׁוּבָה; כִּי זֶה סִימָן עַל תִּשׁוּבָה אֲמִתִּית, שֶׁהִיא תִשׁוּבַת צְדִיקִים, שְׁתּוֹלִים כָּל הָאֲשָׁמָה בְּעֶצְמָם, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אִף אֶת הָאֲשָׁמָה שֶׁל אַחֲרֵים תּוֹלִים בְּעֶצְמָם, כִּי הֲלֹא הֵם גָּרְמוּ כָּל זֶה. עָנָה לוֹ: הַחֲזוּר לִי הִתְבָּה שְׁגוֹלְתֶם מִמּוֹנִי, כִּי כְּתוּב אֶצְלָם עַל כָּל גּוֹזֵלָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁנַגְזוֹל וְאַצֵּל מִי נַגְזוֹל, אָמַר לוֹ: אֲנִי מַחְזִיר לָךְ תְּכֶפֶךָ, וְאֲנִי נוֹתֵן לָךְ אֶפְלוֹ כָּל הָאוֹצְרוֹת שֶׁל גּוֹזֵלָה שְׂיִישׁ לִי, רַק תָּן לִי תִשׁוּבָה; כִּי זוֹ הִיְתָה חֻכְמַת הַחֲגֵר, שֶׁרָצָה לְהוֹצִיא מִן הַסְטֵרָא אַחֲרָא כָּל הַקְדָּשׁוֹת שֶׁבָּלַע מִן הַקְדָּשָׁה, כִּי הוּא עוֹמֵד לוֹ בְּבֵית הַבְּלִיעָה, וּמְכַרִּיחַ אוֹתוֹ לְתַן הַקְּאוֹת, וְלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדָשׁוֹת שֶׁבָּלַע, בְּבַחֲיִנַת (אִיּוֹב כ, טו): "חִיל בָּלַע וַיִּקְאַנּוּ", כַּמּוֹבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), וְלִכֵּן לֹא דֵי שֶׁקָּבַל בַּחֲזָרָה אֶת אֲשֶׁר גּוֹזַל מִמֶּנּוּ, אֲלֵא גַם קָבַל אֶת כָּל אֲשֶׁר גּוֹזַל מִכֻּלֵּי לַיּוֹת שֶׁאֵר אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם, וְהַחֲזִיר כָּלָם אֶל הַקְּדָשָׁה. אָמַר לוֹ: תִשׁוּבָתְךָ הִיא רַק, שְׁתַּלֵּךְ אֶל הָעִיר וְתַצַּעֵק וְתִתְוֹדָה: אֲנִי הוּא שֶׁהִכְרֹזְתִּי אֲזוֹ וְעֲשִׂיתִי כַּמָּה גּוֹזְלָנִים, וְהִרְגֵתִי וְגוֹלְתִי כַּמָּה נַפְשוֹת (זוֹ הִיא תִשׁוּבָתְךָ, וְנָתַן לוֹ כָּל הָאוֹצְרוֹת); כִּי הִתְשׁוּבָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת תִשׁוּבַת הַמְשָׁקַל, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם וּבְאוֹתוֹ זְמַן וּבְאוֹתָהּ אֲשֶׁה (יוֹמָא פו:); וְלִכֵּן עֲכָשׁוּ יַחֲזוּר אֶל הָעִיר וַיִּתְוֹדָה לְפָנָי כָּלָם,

לו כל האצרות) והלך עמו אל העיר, ועשה בן. ופסקו שם באותו העיר, באשר שהרג כל־כף נפשות, על־כן יתלו אותו, למען ידעו.

אחר־כך ישב עצמו הבן הנ"ל לילך אל השני אלף הרים (הנ"ל) להסתפל מה נעשה שם. כשבא לשם עמד מרחוק מהשני אלף הרים, וראה שיש שם כמה וכמה אלף אלפים ורבי רבבות משפחות של שדים, פי הם פרים ורבים כבני־אדם, והם רבים מאד. וראה

נחרי אפרסמון

ויכריו כמו שהכריו אז, וכמו שנאמר אצל המצרע (ויקרא יג, מה): "וטמא טמא יקרא", ואמרו חכמינו הקדושים (מועד קטן ה.), שצריך להודיע טמאתו ברבים, למען יפרשו ממנו ולא יטמאו בו, וגם יודיע צערו לרבים, ויבקשו עליו רחמים, עין שם. והלך עמו אל העיר, ועשה בן, ופסקו שם באותו העיר באשר שהרג כל־כף נפשות, על בן יתלו אותו, למען ידעו, פי סוף גנב לתליה, וזה עקר התקון שלו, שכנגד מה שגזל את הרבים, וגרם להם לאבד מה שאבדו, עכשו יתקדש שמו יתברך על ידו, על־ידי שחזר בתשובה, וקבל את הענש שלו, וכמו שכתוב בתורה במיתות בית דין (דברים יז, יג): "וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד".

אחר־כך ישב עצמו הבן הנ"ל לילך אל השני אלף הרים (הנ"ל) להסתפל מה נעשה שם, פי כבר מבאר סוד תחום שבת, הוא אלפים אמה, פי עד שם תחום הקדשה, רשות יחידו של עולם, ומשם ואילך היא רשות הרבים, שהיא בחינת שליטת הקלפות, רשות דסטרא אחרא. כשבא לשם, עמד מרחוק מהשני אלף הרים, פי נצה לראות עד היכן מגיע גבול הקדשה, ומידיכן מתחילה הטמאה, רשות הרבים, רשות של הקלפות, השדים והרוחות. וראה שיש שם כמה וכמה אלף אלפים ורבי רבבות משפחות של שדים, פי הם פרים ורבים כבני אדם, כמאמרם ו"ל (חגיגה טז.), שהשדים

המלכות שלהם יושב על כסא ששום ילוד-אשה אינו
 יושב על כסא כזו. וראה אותם שעושים ליצנות: זה
 מספר שהזיק לזה תינוק, וזה אומר שהזיק לזה יד, וזה
 מספר שהזיק רגל, וכן שאר ליצנות.

נהרי אפרסמון

אוכלים ושותים כבני-אדם, פרים ורבים כבני-אדם, ומתים כבני-אדם. והם
 רבים מאד, כי הם נבראו מעוונותיו של אדם, ורחמנא לישזבן, על-ידי כל
 מחשבה רעה והרהור רע, ומכל שכן על-ידי כל דבור רע ועשיה רעה, הוא
 בורא קלפות ומשחיתים, והם אשר נוקמים באדם. וראה המלכות שלהם
 יושב על כסא, ששום ילוד אשה אינו יושב על כסא כזו, כי גם אצל השדים
 והרוחות יש מלך ושרים וכדומה, אשר אין הפה יכול לפרש כלל, וכבר
 אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו): תניא אבא בנגמין אומר, אלמלי נתנה
 רשות לעין לראות, אין כל בריה יכולה לעמד מפני המזיקין וכו', אמר רב
 הונא כל חד וחד מינן אלפא משמאליה ורבכתא מימיניה. וראה אותם
 שעושים ליצנות, כי בכל מקום שיש ליצנות, שם מקום של מזיקין ושדים
 ורוחות, ולכן צריכים מאד מאד להשמר לא לשבת בין ליצנים, וכמו שדוד
 המלך מתחיל את ספרו (תהלים א, א): "ובמושב לצים לא ישב", כי השדים
 והרוחות הן הן הלצים. ולכן כשאחד מתלוצץ מהזולת, צריכים לדעת,
 שרחמנא לישזבן, נתלבשו בו קלפות ומזיקין, שדים ורוחות, שהם פשוט
 מזיקין בני-אדם. זה מספר שהזיק לזה תינוק, וזה אומר שהזיק לזה יד, וזה
 מספר שהזיק רגל, וכן שאר ליצנות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי
 ברכות, פרק ב'): קשה היא הליצנות, שתחלתה יסורים וסופה כליה; הינו
 שאנשים מתחילים להתלוצץ ממישהו, ומתחילים לסבל יסורים, ואחר-כך
 גומרים עליו את הדין לכליה, וכל זה בא מהעון החמור של ליצנות. ואמרו
 חכמינו הקדושים (דרך ארץ זוטא, פרק ו'): תחלת עברה הרהור הלב, שניה לה
 ליצנות; אם רואים אדם שמתלוצץ מהזולת, סימן שקדם עבר עברה חמורה,
 או אפלו הרהר בהרהור רע, ואחר-כך בא לידי ליצנות, כי לא ימלט, אם
 אדם מתלוצץ מהזולת, שלא חטא קדם, אפלו בהרהור, ורחמנא לישזבן,

בְּתוֹךְ כֶּךָ נִסְתַּכַּל וְרָאָה אָב וְאִם הוֹלְכִים וּבוֹכִים. וְשָׂאֵלוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

כֹּל-כֶּךָ חֲמוּר עֲוֹן לִיצְנוּת. וְכָל מִי שֶׁהוּא לִיצָן, וְעוֹשֶׂה לִיצְנוּת מֵהַזֹּלַת, זֶה מֵרָאָה שֶׁהוּא פָּגוּם מְאֹד, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, בְּהַרְהוּרִים רָעִים, וּבְמַעֲשֵׂים רָעִים. וְעַקֵּר הַלִּיצְנוּת הוּא לְהַזִּיק לְהַשְׁנִי — זֶה הַתְּלוּצֵץ שֶׁהַזִּיק לְזֶה תִּינוּק, וְזֶה הַתְּלוּצֵץ שֶׁהַזִּיק לְשֵׁנִי יָד וְכַדוּמָה, כִּי הַשָּׂדִים הֵם הַמְזִיקִין, וְהֵם הַלִּיצְנִים, וְלָכֵן אִם רֹאִים אָדָם שֶׁתָּמִיד עוֹשֶׂה רַע לְזוּלַת, וְהוּא עוֹד מֵתְלוּצֵץ וּמֵתְפָּאֵר בְּמָה שֶׁעָשָׂה רַע לְזוּלַת, צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁזֶה שָׂדֵה, וְאִינוּ בֵּן אָדָם כָּלֵל, וְצָרִיכִים לְהִזְהַר וּלְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ מְאֹד מְאֹד. וְלָכֵן לֹא בַחֲנָם שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קִיב:), שֶׁרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ הַזֹּהִיר אֶת בְּנָיו — אֵל תְּדוּרוּ בְּשִׁכְנָצִיב, מִשּׁוּם דְּלִיצְנֵי הוּי, וּמִשְׁכּוֹ לָךְ בְּלִיצְנוּתָא; וְהֵן הֵן הַמְזִיקִין, וְלָכֵן אֲשֶׁרִי הָאָדָם שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם שְׂיִכוּת אֶל לִיצְנִים, כִּי זֶה מְבִיא אוֹתוֹ לִידֵי עֲבֵרוֹת וּחֲטָאִים, וְשִׁישְׁרוּ בוֹ, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, הַשָּׂדִים וְהַרוּחוֹת וְהַקְּלָפוֹת.

בְּתוֹךְ כֶּךָ נִסְתַּכַּל וְרָאָה אָב וְאִם הוֹלְכִים וּבוֹכִים, כִּי הֵבֵן הַחֲגֵר הַגִּיעַ כָּאֵן לְמָקוֹם הַשָּׂדִים, שֶׁהוּא מָקוֹם הַרוּחוֹת רָעוֹת וְהַקְּלָפוֹת, שֶׁהֵן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ בְּעָרֵב שֶׁבֶת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְלֹא הִסְפִּיק לְבְרָא לָהֶם גּוֹפִים, עַד שֶׁקָּדַשׁ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם, וְנִשְׁאַרוּ מִזִּיקֵי עֲלָמָא, שִׁישׁ לָהֶם כַּח לְשֵׁלֵט בְּבִנְי־אָדָם הַסָּרִים מֵאַחֲרֵי ה', חֵס וְשְׁלוֹם, וּבִפְרָט בְּהַנְּכַשְׁלִים בְּפָגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי מִכָּל פָּגַם נִבְרְאִים נִגְעֵי בְנֵי-אָדָם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכַמוֹבָא בְּזִהַר (וַיִּשְׁלַח קוֹסֵט:); וְכֵן אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עַרוּבֵין יח:): עַל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁבִק"ל שָׁנָה שֶׁפָּרַשׁ מֵאֲשֶׁתּוֹ, הוֹלִיד רוּחִין וְשִׂדִין וְלִילִין, עֵינֵן שָׁם; וְהֵם נוֹקְמִים בְּבֶן-אָדָם וּמְמַרְרִים לוֹ יְמֵי חַיָּיו, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (לְקוּט פְּרַשְׁת הַאֲזִינוּ): לְמָה נִקְרָא שְׁמֵן קֶטֶב מְרִירִי? עַל שֵׁם שֶׁמְמַרְרִין חַיָּיו שֶׁל אָדָם, וְלַפְעָמִים הָאָדָם נוֹפֵל פְּתָאֵם לְתוֹךְ עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחָרָה, וְאִינוּ יוֹדַע מֵהֵיכָן זֶה בָּא, כִּי זֶה מִקְדָּם הָיָה בְּשִׁמְחָה וּבְמִצְבֵּר-רוּחַ טוֹב, וְעַכְשָׁו נִכְנָסוּ בוֹ מְרִירוֹת וְעֲצָלוּת וְדַכְאוּן. וּבִאֲמַת זֶה בָּא מֵהַשָּׂדִין וְהַרוּחוֹת רָעוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ מֵעֲוֹנוֹתָיו, וְהֵם עַכְשָׁו נוֹקְמִים בוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְשִׂדִין אֵלוּ אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין כְּבִנְי־אָדָם, וּפְרִין וְרִבִּין כְּבִנְי־אָדָם, וּמֵתִים כְּבִנְי־אָדָם (חֲגִיגָה טז.), וְזֶהוּ מָה שֶׁרָאָה בֶּן הַחֲגֵר כָּאֵן, אָב וְאִם שֶׁל

אותם: למה אתם בוכים? והשיבו שיש להם בן והיה
 דרכו לילך לדרפו והיה שב באותו הזמן, ועכשו הוא
 זמן רב ועדין לא בא. והביאו אותם למלך, וצוה המלך
 לשלח שלוחים לכל העולם למצאו. והיו האב ואם
 חוזרים ופגעו באחד שהיה הולך ביחד עם בנם הנ"ל (הינו
 שאותו האחד שפגעו בו היה החבר של בנם והיה הולך ביחד עם בנם
 בתחלה אבל עכשו פגעו בו לבדו), ושאל אותם על מה אתם
 בוכים? וספרו לו פנ"ל. השיב להם: אני אודיע לכם.
 היות שהיה לנו אי אחד בים שהיה שם מקום שלנו,
 ואחר כך הלך המלך שהיה שיה לו האי הנ"ל ורצה
 לבנות שם בנינים והניח יסודות, ואמר הבן הנ"ל (הינו
 הבן של השדים הנ"ל שנאבד) אלי שנזיק אותו. והלכנו ולקחנו

גהרי אפרסמון

איזה שד הולכים ובוכים. ושאלו אותם: למה אתם בוכים? והשיבו, שיש
 להם בן, והיתה דרכו לילך לדרפו, והיה שב באותו הזמן, ועכשו הוא זמן
 רב ועדין לא בא. והביאו אותם למלך, וצוה המלך לשלח שלוחים לכל
 העולם למצאו, והיו האב ואם חוזרים, ופגעו באחד שהיה הולך ביחד עם
 בנם הנ"ל (הינו שאותו האדם שפגעו בו, היה החבר של בנם, והיה הולך ביחד עם
 בנם בתחלה, אבל עכשו פגעו בו לבדו), ושאל אותם: על מה אתם בוכים?
 וספרו לו פנ"ל. השיב להם: אני אודיע לכם, היות שהיה לנו אי אחד בים,
 שהיה שם מקום שלנו, ואחר-כך הלך המלך שהיה שיה לו האי הנ"ל, ורצה
 לבנות שם בנינים, והניח יסודות, ואמר הבן הנ"ל (הינו הבן של השדים הנ"ל
 שנאבד) אלי שנזיק אותו. והלכנו ולקחנו הכח מהמלך, כי השדים מבקשים
 לאחז במחות בני-אדם, ששם מקום התגברות ים החכמה, כי מיד כשאדם
 מכניס במחו חכמות חיצוניות, ושוכח ממנו יתברך, חס ושלום, יש מקום

הכח מהמלך. והיה עוסק בדאקטורים, ולא היו יכולים לעזור לו. והתחיל לעסק במכשפים, והיה שם מכשף אחד שהיה יודע משפחתו, ואת משפחתי לא ידע, על-כן לא היה יכול לעשות לי דבר. אבל משפחתו היה יודע ותפס אותו ומענה אותו כל-כף. והביאו אותו אל המלך (הינו

נחרי אפרסמון

להשדים ורוחות להתפס שם, ובפרט אם נפגם מחו במחשבות זרות ובהרהורים רעים, חס ושלוש, אזי הם מתגברים ביותר, ורומז לזלזול, כי האדם צריך לקדש את מחו לחשב רק ממנו יתברך לכו, ולא להכניס במחו שום דבר אחר כלל, ואז אין שום כח לקלפות להתאחו בו, ויש החכמה מתרבה אצלו בשלמות, אבל מיד כשמכניס במחו איזה דבר חוץ מאמת מציאותו יתברך, יש מקום להקלפות לכנס ולכנות שם מקומם, שזהו סוד (סנהדרין כא): כשנשא שלמה את בת פרעה, ירד גבריאלי ונעץ קנה בים, ועליו נבנה כרף גדול שברומי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לה), כי בת פרעה מרמזת על חכמות חיצוניות, ומיד כשנכנסות חכמות חיצוניות בים החכמה, על זה נבנה כרף גדול שברומי, שהיא מדינת איטליה של ינו, ששם מקור הטמאה וקלפת הנצרות, ימח שם, וצורת המדינה היא כמו געל ומגף (שטיוול) מסבב משלשה צדדים בים, שהוא ענין מקום הקלפות, שעליו נאמר (משלי ה, ה): "רגליה ירדות מות", שהוא ענין געל ורגל. ולכן מצינו, ששלמה המלך, עליו השלום, נצטער מאד, על-ידי אשמדאי מלך השדים (גטין סח:), ונטל ממנו הכח, והיה מלך הדיוט ומלך, עין שם; כי על-ידי שנשא בת פרעה, שהוא ענין חכמות הנ"ל, על-ידי זה היה לאשמדאי כח להתאחו בו, והצריך להלחם בו ולגרש אותו מן הקדשה. והיה עוסק בדאקטורים, ולא היו יכולים לעזור לו, והתחיל לעסק במכשפים, והיה שם מכשף אחד שהיה יודע משפחתו, ואת משפחתי לא ידע, על-כן לא היה יכול לעשות לי דבר, אבל משפחתו היה יודע, ותפס אותו ומענה אותו כל-כף, והביאו אותו אל המלך (הינו זה השד שספר כל זה, הביאו אותו אל

זה השד שספר כל זה הביאו אותו אל המלך שלהם) וספר זאת לפני המלך.

נחרי אפרסמון

המלך שלהם), וספר זאת לפני המלך; כי גם כח הכשוף הוא מצד השדים והקלפות, ואין כח לכשוף רק במקום פנוי מגלוי אלקותו יתברך, וכמו שמוכא בגמרא (חלין ז:): על רבי חנינא בן דוסא, שרצתה אשה לעשות לו כשוף, ואמר רבי חנינא: "אין עוד מלבדו", ונתבטל הכשוף; כי כשאדם חזק בדבקות השם יתברך, אין שום ברזיה שבעולם יכולה להזיקו. וזה היה הסכל שעם ישראל סבלו בדרך צאתם ממצרים מעמלק, שהוא רצה רק להתאחז בהם, וממנו נמשכה אחר-כך קלפת בלעם ובלק, כי בלעם ובלק היו מכשפים גדולים (כמוכא במדרש אנדה פרשת בלק), ורצו למצא מקום, שיתפס הרע והטמאה שלהם בנשמות ישראל, ותחול עליהם הקללה, חס ושלום, וזהו — על-ידי שיתפסו מתם, וינתקו אותם מדבקות השם יתברך, שזוהי טמאת עמל"ק, שהוא צרוף אותיות בל'ק' ובלע'ם', כמוכא בזהר (פי תצא רפא:), ועליו נאמר (דברים כה, יח): "אשר קרך בדרך", לשון קרירות וטמאה, אבל הקדוש-ברוך-הוא הפר עצתם, והגן על נשמות ישראל ברחמנותו, והפך את הקללה לברכה. והנה בדרך הלוכו של בלעם לקלל את ישראל כתיב (במדבר כב, כה): "ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר וגו', וכתבו המפרשים (עין מרגום יונתן בן צויאל), שהקיר הזה היה הגל אבנים, שהעמיד יעקב אבינו בינו לבין לבן הארמי, וכמו שכתוב (בראשית לא, מו): "ויקחו אבנים ויעשו גל", וכתיב (שם מח, נב): "ויאמר לבן עד הגל הזה ועדה המצבה, אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה וגו' לרעה", והנה בלעם, שהוא לבן הארמי, לפי דברי הגמרא (סנהדרין קה). או שהיה גלגול ממנו (כמוכא בסדר הדורות), עבר עכשו בין שני גלי האבנים להרע לבני ישראל ולקללם, ולכן לחצה האתון את רגלו על האבנים, ושברו את רגלו על שעבר על השבועה, ונעשה חגר עד יום מותו, וכמו שאמרו (סנהדרין שם): בלעם חגר ברגלו אחת היה, כי קבל ענשו מדה כנגד מדה, ונשמות ישראל נצלו מקללתו.

אמר המלך: ישיבו לו הכת. ענה ואמר, שהיה אצלנו אחד שלא היה לו כת ונתננו לו הכת. אמר המלך: יקחו ממנו הכת ויחזירו להמלך. השיבו להמלך כי נעשה ענן. אמר המלך שיקראו הענן ויביאו אותו לכאן. ושלחו שליח אחריו.

נחרי אפרסמון

אמר המלך: ישיבו לו הכת. ענה ואמר, שהיה אצלנו אחד שלא היה לו כת, ונתנו לו הכת. אמר המלך: יקחו ממנו הכת ויחזירו להמלך. השיבו להמלך, כי נעשה ענן. אמר המלך, שיקראו הענן ויביאו אותו לכאן. ושלחו שליח אחריו; כי כאן במקום השדים, עקר השליטה שלהם — במי שעוסק בכשוף ובכחות הטמאה, פי מי שהוא דבוק בו יתברך, ויודע היטב שאין עוד מלבדו, אין הכשוף שולט בו כלל, וכמו שמוכא בגמרא (סנהדרין טז:), שרצתה אשה לעשות כשוף לרבי חנינא בן דוסא, ואמר: "אין עוד מלבדו", ונתבטל הכשוף. אבל מיד כשאדם נפרד מדבקות השם יתברך, חס ושלום, אזי יש מקום לכשוף לשלט בו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שם): למה נקרא שמן כשפים? שמכחישין פמליא של מעלה. וכן השדים והרוחות נאחזין בו, כי הקדוש-ברוך-הוא הטביע בכח הטבע, שיהיו דברים אלו, הינו שדים ורוחות, למען הבחירה והנסיון, ואם האדם יפיר, שאין עוד מלבדו כלל, אזי באמת לא ישלטו בו, כי כל התכלית שלהם לנסות בני-אדם, אם ילכו אחריהם או לא, וכשאדם חזק בדבקותו ובאמונתו בו יתברך, אזי אין יכולים לשלט בו כלל, אבל כשהולך אחר תאוות לבו, ונכשל בחטאים ועונות, חס ושלום, ובפרט בפגם הברית, רחמנא לצלן, אזי נאחזים בו, ונבראים מזה נגעי בני-אדם, רחמנא לצלן (עין ערוכין יח:), שנוקמים בו מאד. והנה יש בני אדם שאינם מאמינים בשדים וברוחות, וחושבים שהכל דמיון. ובאמת הדכאון והעצבות שנופלים על האדם פתאם — הכל מהם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ילקוט פרשת האזינו): למה נקרא שמן קטב מרירי, שממררין חזיו של אדם. וכן יש שדין יהודאין (זהר פנחס רג:), שהם תלמידי חכמים, שלומדים תורה שלא לשמה, וכל למודם

אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ הַבֵּן הַנַּ"ל (הֵינּוּ זֶה הַבֵּן שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ כַּח
 בְּרַגְלָיו בְּתַחֲלָה שָׁבָא לְכָאן וְרָאָה כֹּל זֶה): אֵלֶּךְ וְאַרְאֵה
 הָעֵנָן אֵיךְ נַעֲשֶׂה מִהֶאֱנָשִׁים אֵלּוּ עֵנָן. וְהֵלֶךְ אַחֲרֵי
 הַשְּׁלִיחַ. וּבָא אֶל הָעִיר שֶׁהָיָה שֵׁם הָעֵנָן וְשָׂאֵל אֶת אֲנָשֵׁי
 הָעִיר: מִפְּנֵי מָה כִּפְסָה הָעֵנָן כָּל־כֶּף בְּתוֹךְ הָעִיר? וְהַשִּׁיבוּ
 לוֹ: בְּכָאן, אַדְרַבָּא, שְׁמַעוּלָם אֵין כָּאן עֵנָן, וְזֶה זְמַן
 שְׁכִפְסָה הָעֵנָן וּבָא הַשְּׁלִיחַ וְקָרָא אֶת הָעֵנָן, וְהֵלֶךְ מִשָּׁם.
 וַיֵּשֶׁב עִצְמוֹ הָאִישׁ הַנַּ"ל לִילֵךְ אַחֲרֵיהֶם לְשִׁמְעַע מִהֶם
 מְדַבְּרִים. וְשָׁמַע שֶׁהַשְּׁלִיחַ שָׂאֵל אוֹתוֹ: אֵיךְ אַתָּה בָּא
 לְהִיּוֹת בְּכָאן עֵנָן? וְהַשִּׁיב לוֹ: אֲסַפֵּר לְךָ מַעֲשֵׂה.

גַּהְרֵי אַפְרַסְמוֹן

הוא לקנטר את הבריות, והם גורמים בתורתם, שבני-אדם נופלים בדעתם,
 ובאים לידי כפירות גדולות, רחמנא לצלן, כי מבישא לא הוי טבא (עין
 לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כח); ולכן רבנו ז"ל מספר כאן, שנעשה מהשדים
 עננים, כי ענן הוא לשון חשך ומניעה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן קטו); וזהו כח השדים, לעשות חשך ומניעה לאדם, שלא יראה
 אלקותו יתברך מכל דבר, כי באמת כבודו יתברך מאיר בכל הארץ, וכמו
 שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מפכדו", אבל השדים שנבראים
 מעוונות בני-אדם, וכן התלמידי חכמים שדין יהודאין, הם כמו עננים
 המכסין על עינין, והם עושים לאדם חשך בעינים, שלא יראה אלקותו
 יתברך. ולכן החגר הקדוש, שכבר זכה לתקון הרגלין, והנה מוסיף והולך
 בקדשה וטהרה, הלך לחקר בענני השדים והעננים, לראות במה כחם. אמר
 אותו האיש הבן הנ"ל (הינו זה הבן שלא היה לו כח ברגליו בתחלה, שבא לכאן
 וראה כל זה): אלך וראה הענן, איך נעשה מהאנשים אלו ענן. והלך אחרי
 השליח, ובא אל העיר שהיה שם הענן, ושאל את אנשי העיר: מפני מה
 כפסה הענן כל-כף בתוך העיר? והשיבו לו: בכאן, אדרבה, שמעולם אין כאן
 ענן, וזה זמן שכפסה הענן. ובא השליח וקרא את הענן, והלך משם. וישב

פַּעַם אַחַת הָיָה חָכָם אַחַד. וְהַקִּיסָר מֵהַמְדִינָה הָיָה אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל, וְעָשָׂה אֶת כָּל הַמְדִינָה לְאֶפִיקוֹרְסִים. וְהֵלֵךְ הַחָכָם וַקְרָא אֶת כָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ. עָנָה וְאָמַר לָהֶם: הֲלֹא אַתֶּם רֹאִים שֶׁהַקִּיסָר הוּא אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל וְעָשָׂה אֶת כָּל הַמְדִינָה אֶפִיקוֹרְסִים וַקְצַת מִמִּשְׁפַּחְתָּנוּ עָשָׂה גַם־כֵּן לְאֶפִיקוֹרְסִים. בְּכֵן נִפְרַשׁ אֶל הַמְדָבָר כִּדִּי שְׁנִשְׂאָר בְּהֶאֱמוּנָה בְּהִשָּׁם יתְבַרֵךְ. וְהַסְפִּימוּ

נַהרֵי אַפְרָסְמוֹן

עֲצְמוּ הַאִישׁ הַנַּ"ל לִילֵךְ אַחֲרֵיהֶם לְשַׁמַּע מֵהֶם מִדְּבָרִים, וְשַׁמַּע שֶׁהַשְּׁלִיחַ שָׁאַל אוֹתוֹ: אֵיךְ אַתָּה בָּא לְהִיּוֹת בְּכָאן עֲנֵנִי? וְהַשִּׁיב לוֹ: אֲסַפֵּר לְךָ מַעֲשֵׂה, כִּי אִם נִקְבַּע הָעֵנָן, שֶׁהוּא הַשֵּׁד, בְּמָקוֹם מְסִים, לְכַסּוֹת פְּנֵי הַשָּׁמַשׁ, מִכְרַח לְהִיּוֹת בְּזֶה סִפּוּר שְׁגָרָם לְכָךְ.

פַּעַם אַחַת הָיָה חָכָם אַחַד. וְהַקִּיסָר מֵהַמְדִינָה הָיָה אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל, וְעָשָׂה אֶת כָּל הַמְדִינָה לְאֶפִיקוֹרְסִים, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּהַמְלָךְ וְהַמוֹשֵׁל, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ב', סִימָן י"א): כָּל מֵה שֶׁהַגְּדוֹלִים עוֹשִׂין, הַדּוֹר עוֹשֶׂה וְכוּ', וְאִם הַמְנַהֵג אִישׁ כָּשֶׁר וִירָא שְׁמַיִם, אֲזִי כָּל הָעָם נִגְרָרִים אַחֲרָיו, וְנַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים כְּמוֹתוֹ, אֲבָל אִם הַמְנַהֵג הוּא כּוֹפֵר וְאֶפִיקוֹרָס, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲזִי עֲלוּלִים כָּל הָעָם לְהִיּוֹת נִגְרָרִים אַחֲרָיו, וְלְהִיּוֹת אֶפִיקוֹרְסִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן; כִּי לַמְנַהֵג וְלַמְלָךְ יֵשׁ כַּח גְּדוֹל לְהַשְׁפִּיעַ עַל כָּל הָעָם — הֵן לְטוֹב וְהֵן לְהַפּוֹךְ. וְהֵלֵךְ הַחָכָם וַקְרָא אֶת כָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחָה. עָנָה וְאָמַר לָהֶם: הֲלֹא אַתֶּם רֹאִים, שֶׁהַקִּיסָר הוּא אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל, וְעָשָׂה אֶת כָּל הַמְדִינָה לְאֶפִיקוֹרְסִים, וַקְצַת מִמִּשְׁפַּחְתָּנוּ עָשָׂה גַם־כֵּן לְאֶפִיקוֹרְסִים, בְּכֵן נִפְרַשׁ אֶל הַמְדָבָר, כִּדִּי שְׁנִשְׂאָר בְּהֶאֱמוּנָה בְּהִשָּׁם יתְבַרֵךְ. וְהַסְפִּימוּ עִמּוֹ; כִּי בְשַׁעֲה שְׂאָדָם רֹאֶה, שְׂאֲנָשֵׁי הָעוֹלָם נִגְרָרִים אַחֲרֵי תְּאוֹת עוֹלָם הַזֶּה, וְתוֹעִים בְּדַרְכִּים נְבוֹכִים מִדְּרָכֵי הָאֱמוּנָה, לַפְּעָמִים אֵין עֲצָה רַק לְפָרֵשׁ מִתּוֹכָם לְגַמְרֵי, וְלַגּוֹר אֶפְלוּ בַּמְדָבָר, כִּדִּי שְׁלֹא לְהַתְפַּס בְּרִשְׁתָּם. וְכַמְבָּאָר בְּרַמְבַּ"ם (הַלְכוֹת דְּעוֹת, פֶּרֶק ו'), שְׂאִם הָיוּ כָּל הַמְדִינּוֹת, שֶׁהוּא יוֹדְעִים וְשׁוֹמַע שְׁמוּעָתָן, נוֹהֲגִים בְּדַרְכָּךְ לֹא

עמו. ואמר החכם שם (הינו שהזכיר איזה שם מן השמות) והביא אותם אל המדבר ולא הוטיב בעיניו אותו המדבר. ואמר שם ונשא אותם אל מדבר אחר, ולא הוטיב בעיניו גם-כן. ואמר עוד שם והביא אותם אל מדבר אחר, והוטיב בעיניו. ואותו המדבר היתה סמוכה אל השני אלף הרים והלך (אותו החכם הנ"ל) ועשה עגול סביבותם שלא יוכל שום אחד להתקרב אליהם.

נחרי אפרסמון

טובה וכו', יצא למערות ולחוחים ולמדברות, ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים וכו', עין שם. ואמר החכם שם (הינו שהזכיר איזה שם מן השמות), והביא אותם אל המדבר, כי שיש שם של קפיצת הדרך, שעל ידו מגיעים הצדיקים במהירות רבה ממקום למקום בעת הצורך. ולא הוטיב בעיניו אותו מדבר. ואמר שם ונשא אותם אל מדבר אחר, ולא הוטיב בעיניו גם-כן. ואמר עוד שם, והביא אותם אל מדבר אחר, והוטיב בעיניו; כי לא בכל מקום האדם זוכה להצליח בכל עסקיו ובכל עניניו, ויש מקומות שגורמים לחטא, חס ושלוש, אבל מה מצעדי גבר כוננו, שמן השמים מוליכין את האדם ממקום למקום, לתקן שם מה שצריך לתקן, ואחר-כך לנסע משם הלאה, וכמו שהיו בכל המ"ב מסעות במדבר, שנסעו דרך מקום נחש שרף ועקרב וצמאון וכו', שהם הקלפות והסטרך אחרא, וחנו ונסעו על-פי ה', עד שהגיעו אל המנוחה ואל הנחלה על-פי רצונו יתברך, כי לפעמים צריכין להטלטל ממקום למקום, עד שמוצאים מקום מכשר לעבודת ה'. ואותו המדבר היתה סמוכה אל השני אלף הרים, הינו אל השני אלף הרים של מקום השדים והקלפות, שהם מחוץ ממחנה דקדשה, כי מחנה דקדשה הם האלפים אמה של תחום שבת, שבתוכם האדם יכול להתקרב אל הקדשה, ולמצא אלקותו יתברך, כי עקר כל ההשפעות של האדם ברוחניות ובגשמיות נמשכות משבת-קדש, וכמו שכתוב בזהר (יתרו פח.): כל ברפאן דלעילא ותתא ביומא שביעא תלין; וכן (שם): מיניה מתברכין כל שיתא יומין; ועל-ידי שמירת

וַיֵּשׁ אֵילָן שָׂאֵם הָיָה אוֹתוֹ הָאֵילָן נִשְׁקָה לֹא הָיָה נִשְׁאָר
מִמֶּנּוּ (הֵינּוּ מִן הַשָּׂדִים) כָּלוּם. עַל־כֵּן עוֹמְדִים יוֹם
וְלַיְלָה מֵאֲתָנּוּ שְׁחוֹפְרִים וְאֵינָם מְנִיחִים מִיּוֹם לְהָאֵילָן.

נהרי אפרסמון

שַׁבַּת יֵשׁ לְאָדָם עֲשִׂירוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּכְמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (ירושלמי ברכות יט): "בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר" — זו בְּרַכַּת שַׁבַּת,
כִּי בְשַׁבַּת נִשְׁפַּעַת עַל הָאָדָם הָאָרֶה יִתְרָה שֶׁל אֲמוּנָה, וּמִן הָאֲמוּנָה נִמְשְׁכוֹת
עַל הָאָדָם כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁבְעוֹלָם, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לְשֹׁמֵר שַׁבַּת פְּרָאוּי. וְהִלְךְ
וַעֲשָׂה עֲגוּל סְבִיבוֹתָם, שְׁלֹא יוּכַל שׁוֹם אֶחָד לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, הַעֲגוּל הוּא
הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁעָלֶיהָ נֹאמַר (תהלים פט, ט): "וְאֲמוּנַתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ",
וּכְשֶׁאָדָם מְסַבֵּב עִם אֲמוּנָה, לֹא יוּכַל לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו שׁוֹם מְזִיק אוֹ שָׂד, כִּי כָּל
שְׁלִיטַת הַקְּלָפוֹת וְהַחִיצוֹנִים, הִיא רַק בְּמִי שֶׁנִּחְלְשָׁה אֲצִלוֹ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
וְאִזּוֹ הֵם מוֹצְאִים מְקוֹם לְכַנֵּס אֲצִלוֹ, אֲבָל מִי שֶׁחִזַּק מְאֹד בְּאֲמוּנָה, אֵינוֹ מִפְּחָד
מֵהֶם כָּלֵל, וּכְמוֹכָא (חלין ז): עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דְּוִסָּא, שֶׁרָצָתָה אִשָּׁה לַעֲשׂוֹת לוֹ
כְּשׁוּף, וְאָמַר: "אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ", וְנִתְבַטַּל הַכְּשׁוּף. וַיֵּשׁ אֵילָן, שָׂאֵם הָיָה אוֹתוֹ
הָאֵילָן נִשְׁקָה, לֹא הָיָה נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ (הֵינּוּ מִן הַשָּׂדִים) כָּלוּם; הָאֵילָן הוּא הַנִּשְׁמָה
שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, שְׁעָלָיו נֹאמַר (דברים כ, יט): "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה", וְהָאָדָם
נִבְרָא בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה לְהַעֲשׂוֹת אֵילָן רַב עִם עֲנָפִים וְעֵלִין וּפְרוֹת בְּלִי
שַׁעוֹר, וְלִהְיֶיךָ אוֹר אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְאִם הָיוּ מְשֻׁקִים אֶת
הָאֵילָן הַקְּדוּשׁ הַזֶּה עִם מַיִם פְּרָאוּי, הֵינּוּ עִם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי אֵין מַיִם
אֶלָּא תּוֹרָה (בְּבֹא קָמָא פכ.), בְּוִדָּאֵי הָיוּ כְּלִין כָּל הַקְּלָפוֹת לְגַמְרִי, כִּי אִם הַנִּשְׁמָה
זוֹכֶה לְקַנּוֹת לַעֲצֻמָּה דְּבָרֵי תּוֹרָה וְלִלְמַד תּוֹרָה לְשִׁמְיָהּ, הָרִי זוֹכֶה לְדַבְּרִים הַרְבֵּה
(אֲבוֹת פְּרָק ו'), וַיֵּשׁ בְּכַחוֹ לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּאֶרֶץ, וְלִכְלוֹת כָּל הַקְּלָפוֹת
לְגַמְרִי. עַל־כֵּן עוֹמְדִים יוֹם וְלַיְלָה מֵאֲתָנּוּ, שְׁחוֹפְרִים וְאֵינָם מְנִיחִים מַיִם
לְהָאֵילָן, כִּי זֶהוּ עֵקֶר עֲבוּדַת הַסְטֵרָא אַחְרָא, לְמַנַּע אֶת הָאָדָם מִלְּמוֹד הַתּוֹרָה,
וְעַל־יְדִיזָה כְּבֵר תּוֹפֵס אוֹתוֹ בְּרִשְׁתּוֹ, וַעֲשָׂה עִמּוֹ כְּרִצּוֹנוֹ, כִּי מִיֵּד כְּשֶׁאָדָם בְּטַל
מִדְּבָרֵי תּוֹרָה, וְלָבוּ פְּנוּי מִן הַחֲכָמָה, הָרִי יֵשׁ מְקוֹם לְכָל הַדְּמִינוֹת שֶׁל הַסְטֵרָא
אַחְרָא לְהַכְּנִס בּוֹ, וְהוּא עָלוּל לְהִיּוֹת מְסוּר בְּיָדָם, חֵס וְשָׁלוֹם. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ:

וּשְׂאֵל אוֹתוֹ: לָמָּה עוֹמְדִים יוֹם וָלַיְלָה, בֵּינוֹן שְׁחוּפְרִים
 פֶּעַם אַחַת לְמַנַּע הַמַּיִם דִּי. הַשֵּׁיב לוֹ: שְׂיֵשׁ בֵּינֵינוּ
 מְדַבְּרִים וְאֵלּוּ הַמְדַבְּרִים הוֹלְכִים וְעוֹשִׂים מַחְלָקַת בֵּין
 מְלָךְ זֶה לְמְלָךְ אַחֵר, וְעַל־יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה מְלַחְמָה, וְעַל יְדֵי
 זֶה נַעֲשֶׂה רְעִידַת הָאָרֶץ, וְנוֹפְלֵת הָאָדָמָה שְׁסָבִיבוֹת
 הַחֲפִירָה וְיֻכַּל לָבוֹא מִיָּם לְהָאֵילָן, עַל כֵּן עוֹמְדִים תָּמִיד
 לְחַפּוֹר כַּנִּ"ל. וּכְשֶׁנַּעֲשֶׂה מְלָךְ בֵּינֵינוּ עוֹשִׂים לְפָנָיו כָּל
 הַלִּיצָנוֹת וְשִׂמְחִיב; זֶה מֵתְלוֹצֵץ אֵיךְ הַזִּיק תִּינוּק וְהַיּוֹלָדֵת
 מֵתְאַבְּלֵת עָלָיו, וְזֶה מֵרָאָה לִיצָנוֹת אַחֲרוֹת וְכֵן כַּמָּה מֵינֵי

נְחָרֵי אַפְרָסְמוֹן

לָמָּה עוֹמְדִים יוֹם וָלַיְלָה, בֵּינוֹן שְׁחוּפְרִים פֶּעַם אַחַת לְמַנַּע הַמַּיִם דִּי. הַשֵּׁיב לוֹ:
 שְׂיֵשׁ בֵּינֵינוּ מְדַבְּרִים, וְאֵלּוּ הַמְדַבְּרִים הוֹלְכִים וְעוֹשִׂים מַחְלָקַת בֵּין מְלָךְ זֶה
 לְמְלָךְ אַחֵר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה מְלַחְמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה רְעִידַת הָאָרֶץ,
 וְנוֹפְלֵת הָאָדָמָה שְׁסָבִיבוֹת הַחֲפִירָה, וְיֻכַּל לָבוֹא מִיָּם לְהָאֵילָן, עַל־כֵּן עוֹמְדִים
 תָּמִיד לְחַפּוֹר כַּנִּ"ל, כִּי גַם אֶצֶל הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַשְּׂדִים יֵשׁ מְדַבְּרִים וּכְעַלִּי
 לְשׁוֹן־הָרֶעַ, שֶׁהוֹלְכִים וְעוֹשִׂים מַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת בֵּין מְלָךְ זֶה לְמְלָךְ אַחֵר,
 וְגוֹרְמִים חֲרָבַן הָעוֹלָם וְרְעִידַת הָאָדָמָה, וּמֵהֶם לוֹמְדִים אֲנָשֵׁי עוֹלָם הַזֶּה, שְׂאִין
 דְּבָר שְׁנוֹא כְּמוֹ הַמַּחְלָקַת, שְׂאֲנָשִׁים שֶׁל מְנַהֵג זֶה הוֹלְכִים וּמְדַבְּרִים עַל
 מְנַהֵג אַחֵר, וְעוֹשִׂים מְרִיבוֹת וּמַחְלָקַת בֵּינֵיהֶם, עַד שְׂגוֹרְמִים מְלַחְמוֹת
 וְרְעִידַת הָאָדָמָה שֶׁהוּא חֲרָבַן הָעוֹלָם, וְכֵמוֹ שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יוֹמָא
 ט'), שְׂלֵא חֲרַב בֵּית שְׁנֵי, אֶלָּא מַחְמַת שְׁנֵאת חָנָם. וּכְשֶׁנַּעֲשֶׂה מְלָךְ בֵּינֵנוּ,
 עוֹשִׂים לְפָנָיו כָּל הַלִּיצָנוֹת וְשִׂמְחִים; זֶה מֵתְלוֹצֵץ אֵיךְ הַזִּיק תִּינוּק, וְהַיּוֹלָדֵת
 מֵתְאַבְּלֵת עָלָיו, וְזֶה מֵרָאָה לִיצָנוֹת אַחֲרוֹת, וְכֵן כַּמָּה מֵינֵי לִיצָנוֹת; כִּי זֶה עֶקֶר
 פְּעֻלוֹת הַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת רְעוֹת, לַעֲשׂוֹת לִיצָנוֹת מְכַל דְּבָר, וְלַהֲתַפְּאֵר אֵיךְ
 שֶׁהַזִּיקוֹ אֲנָשִׁים, וְגָרְמוֹ צַעַר וְאַבְּלוֹת לְבַגְי־אָדָם. וְאָדָם שֶׁעוֹסֵק בְּלִיצָנוֹת וְגַם
 מֵתַפְּאֵר אֵיךְ שֶׁהַזִּיק לְאֲנָשִׁים אַחֲרִים וְגַרְם לָהֶם צַעַר, לְהוֹי יְדוּעַ שְׂמַדְבָּקִים
 בּוֹ הַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת רְעוֹת, וְצָרִיכִין לְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ מְאֹד. וּכְשֶׁהַמְּלָךְ בָּא בְּתוֹךְ

ליצנות. וכשהמלך בא בתוך השמחה הוא הולך ומטייל עם השרי-מלוכה שלו, ומנסה עצמו לעקר האילן, כי אם לא היה האילן כלל היה טוב לנו מאד. ומחזק לבו מאד כדי לעקר האילן כלו, וכשבא אל האילן, אזי האילן צועק מאד, ואזי נופל עליו פחד וחוזר לאחוריו.

פעם אחת נעשה מלך חדש ביניהם ועשו לפניו ליצנות גדולות כנ"ל, ובא בשמחה גדולה, ועשה לעצמו אבירות לב מאד, ואמר לעקר את האילן כלו לגמרי.

ויצא לטייל עם שריו, וחזק לבו מאד, ורץ לעקר האילן לגמרי. וכשבא אליו נתן קול גדול ונפל עליו פחד. וחזר לאחוריו ובא בכעס גדול, וחזר והיה הולך.

נחרי אפרסמון

השמחה, הוא הולך ומטייל עם שרי מלוכה שלו, ומנסה עצמו לעקר האילן, כי אם לא היה האילן כלל, היה טוב לנו מאד, ומחזק לבו מאד כדי לעקר האילן כלו, וכשבא אל האילן, אזי האילן צועק מאד, ואזי נופל עליו פחד וחוזר לאחוריו; כי הסטרא אחרא עושה כל מה שביכולתו לעקר את האילן הנפלא, שהוא נשמות ישראל הקדושות, כי בודאי היה טוב להסטרא אחרא, אם לא היה האילן נמצא כלל, חס ושלום, אבל כשבא לעקר את האילן, הנשמה צועקת מיד אל הקדוש-ברוך-הוא, ונופל עליו פחד גדול וחוזר לאחוריו. פעם אחת נעשה מלך חדש ביניהם, ועשו לפניו ליצנות גדולות כנ"ל, ובא בשמחה גדולה, ועשה לעצמו אבירות לב מאד, ואמר לעקר את האילן כלו לגמרי, ויצא לטייל עם שריו, וחזק לבו מאד, ורץ לעקר האילן לגמרי, וכשבא אליו, נתן קול גדול, ונפל עליו פחד, וחזר לאחוריו ובא בכעס גדול, וחזר והיה הולך. בתוך כך נסתפל וראה בני-אדם יושבים (הינו

בתוך כך נסתכל וְרָאָה בְּנֵי-אָדָם יוֹשְׁבִים (הִינוּ הַכֹּתָנִים אֲנָשִׁים
 שֶׁל הַחֶכֶם הַנ"ל), וְשָׁלַח אִיזָה אֲנָשִׁים מֵאֲנָשָׁיו לַעֲשׂוֹת לָהֶם
 כְּרָאוּי כְּדָרְכָם תָּמִיד (הִינוּ שָׁזָה הַמֶּלֶךְ שָׁלַח לְהַזִּיקָם כְּדָרְכָם) וְכִינּוּן
 שָׂרְאוּ אוֹתָם אוֹתָהּ הַמְשַׁפְּחָה שֶׁל בְּנֵי-אָדָם הַנ"ל נִפְלַע
 עֲלֵיהֶם פָּחַד. וְאָמַר לָהֶם הַזְקֵן הַנ"ל: אֵל תִּפְחָדוּ.

וּכְשֶׁנִּתְקַרְבוּ הַשְּׂדִים לְשֵׁם לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב
 אֲלֵיהֶם מִחֲמַת הָעֵגוּל הַנ"ל שֶׁהָיָה
 סְבִיבוֹתָם וְשָׁלַח שְׁלוּחִים אַחֲרֵיהֶם וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים גַּם-כֵּן.

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

הַכֹּתָנִים אֲנָשִׁים שֶׁל הַחֶכֶם הַנ"ל), וְשָׁלַח אִיזָה אֲנָשִׁים מֵאֲנָשָׁיו לַעֲשׂוֹת לָהֶם כְּרָאוּי
 כְּדָרְכָם תָּמִיד (הִינוּ שָׁזָה הַמֶּלֶךְ שָׁלַח לְהַזִּיקָם כְּדָרְכָם), וְכִינּוּן שָׂרְאוּ אוֹתָם אוֹתָהּ
 הַמְשַׁפְּחָה שֶׁל בְּנֵי-אָדָם הַנ"ל, נִפְלַע עֲלֵיהֶם פָּחַד. וְאָמַר לָהֶם הַזְקֵן הַנ"ל: אֵל
 תִּפְחָדוּ. כִּי הַחֶכֶם וְהַצְדִּיק הָאֵמֶת, הַדְּבִיק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדַבְּקוֹת אֱמֶתִית, אֵינוֹ
 מִפְחָד כָּלֵל מִכַּחַשְׁדִּים וְהַרוּחוֹת רָעוֹת, כִּי הוּא נֹסֵף תַּחַת צֶל כְּנָפָיו
 יִתְבָּרַךְ, בְּכַחֲנִית (יִשְׁעִיהָ נֹא, טז): "וּבְצֶל יָדַי פְּסִיתִיד", וְהוּא מְלַמֵּד אֶת אֲנָשָׁיו
 וּמְקַרְבִּיו, שֶׁלֹּא יִפְחָדוּ כָּלֵל, רַק יִתְחַזְּקוּ בְּאֱמוּנָה יִתְרָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה לֹא יִגִּיעַ
 אֲלֵיהֶם שׁוֹם רַע; כִּי כִשְׂאָדָם חֹזֵק בְּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרַךְ, אֲזִי לֹא יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוֹם דְּבָר, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא אוֹר גָּדוֹל מְאֹד,
 וְשׁוֹרֶפֶת אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת, וְלִכֵּן הַחֶכֶם הַזְקֵן לִמַּד אֶת
 אֲנָשָׁיו, שֶׁלֹּא יִפְחָדוּ מֵהַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי אֱמוּנָה נֹפֵל עֲלֵיהֶם
 פָּחַד, וְהֵם מִתְבַּטְּלִים מִבְּנֵי-אָדָם. וּכְשֶׁנִּתְקַרְבוּ הַשְּׂדִים לְשֵׁם, לֹא הָיוּ יְכוּלִים
 לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, מִחֲמַת הָעֵגוּל הַנ"ל, שֶׁהָיָה סְבִיבוֹתָם, כִּי הָעֵגוּל שֶׁל אֱמוּנָה
 שׁוֹמֵר אֶת הָאָדָם מִכָּל רַע, וְאֵין שׁוֹם דְּבָר מִזִּיק יְכוּל לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו כָּלֵל,
 וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שֶׁתָּמִיד רַק מִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִוְדַע וְעַד,
 אֲשֶׁר בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֵׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, זֶה בְּעֶצְמוֹ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ מִכָּל
 הַקְּלָפוֹת וְהַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת, שֶׁלֹּא יִגְשׁוּ אֵלָיו כָּלֵל. וְשָׁלַח שְׁלוּחִים אַחֲרֵיהֶם,

וּבֹא בְּכַעַס גָּדוֹל וְהִלֵּךְ בְּעֵצְמוֹ וְלֹא הָיָה יָכוֹל גַּם הוּא
 לְקָרֵב אֲלֵיהֶם וּבִקֵּשׁ מִהֲזָקֵן שְׁיִנְיַחְנוּ לְפָנֶיךָ לְשֵׁם. וְאָמַר
 לוֹ: מֵאַחַר שְׂאֵתָה מִבִּקְשׁ אֲנִיחַ אוֹתְךָ לְפָנֶיךָ, אֲבָל אֵין
 דֶּרֶךְ שְׂיִלֵּךְ הַמֶּלֶךְ יְחִידִי, וְאֲנִיחַ אוֹתְךָ עִם עוֹד אֶחָד לְפָנֶיךָ.
 וּפְתַח לָהֶם פֶּתַח וְנִכְנְסוּ. וַחֲזַר וְסָגַר הָעֵגוּל. אָמַר הַמֶּלֶךְ
 לְהֲזָקֵן: אֵיךְ אֵתָה בָּא לִישֵׁב עַל מְקוֹם שְׁלָנוּ. אָמַר לוֹ:
 מִפְּנֵי מָה הוּא מְקוֹמְךָ, הוּא מְקוֹם שְׁלִי. אָמַר לוֹ: אֵין אֵתָה

 גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

ולא היו יכולים גם-כן, הינו שגם השלוחים לא היו יכולים להכניס בתוך
 העגול, שהיא האמונה. ובא בכעס גדול והלך בעצמו, הינו מלך השדים
 קדם שלח את שלוחיו, וכשראה שהם לא יכולים להכניס, אזי הוא נסה, ולא
 היה יכול גם הוא לקרב אליהם, כי מי שחזק באמונה, זה שומר אותו מהכל.
 ובקש מהזקן שיניחנו לפניו לשם, כי הוא ראה שעם פח לא יכולים להכניס,
 ועל כן התחיל לבקש מהזקן שיתן לו להכניס, כי כן דרכם של השדים
 ורוחות, הקלפות והסטרוא אחרא, קדם באים בכח גדול, וכשרואים שאינם
 יכולים להוציא את מזימתם, אזי באים בחלקלקות לשונם, ורוצים לפתות
 את האדם. ואמר לו: מאחר שאתה מבקש, אניח אותך לפני, כי הזקן לא
 פחד ממנו, כי היה חזק באמונה, אבל אין דרך שילך המלך יחידי, ואניח
 אותך עם עוד אחד לפני, ופתח להם פתח ונכנסו, וחזר וסגר העגול; כי
 הכח של החכם והצדיק האמת כל-כף גדול, עד שאינו מפחד אפלו מהמלך
 של השדים שיכניס בתחומו, וכמו שמצינו אצל שלמה המלך, שעסק עם
 אשמדאי מלך השדים (גטין סח.), כי תכף-ומיד הוא סגר עליו העגול של
 אמונה, ואז לא די שלא יכול להזיק לו כלום, אלא גם מהפך אותו אל
 הקדשה, ומוציא ממנו נצוצות קדושות שגול, בבחינת (איוב כ, טו): "חיל
 בלע ויקיאנו", והקטגור נעשה סגור, והסטרוא אחרא מוסר לו סודות
 נסתרים של הבריאה. אמר המלך להזקן: איך אתה בא לישב על המקום
 שלנו? אמר לו: מפני מה הוא מקומך? הוא מקום שלי, כי הצדיק שנכלל

מתירא ממני? השיב לו לאו! אמר לו: אין אתה מתירא!
 ופשט עצמו ונעשה גדול מאד עד השמים ורצה
 לבלעו. אמר הזקן: אף-על-פי-כן איני מתירא
 כלל, אך אם אני רוצה, תהיה אתה מתירא ממני. והלך
 והתפלל קצת ונעשה עב וענן גדול והיו רעמים גדולים.
 והרעם הורג אותם, ונהרגו כל השרי-מלוכה שלו שהיו
 עמו, ולא נשארו כי אם הוא עם האחד שהיה עמו שם
 בתוך העגול. ובקש אותו שיפסק הרעם, ופסק.

גהרי אפרסמון

בו יתברך לגמרי, הוא למעלה מן המקום (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא),
 והשם יתברך נקרא "מקום", על שם שהוא מקומו של עולם, ואין העולם
 מקומו, וכשיש לאדם לב ישראל, אין שני אצלו מקום כלל, כי הוא מוצא
 אלקותו יתברך בכל מקום ממש (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נו), וכל המקומות
 נכללים בו. ולכן אמר לו הזקן: מי אומר שזה המקום שלי, זה המקום שלי,
 כי אני נכלל באין סוף ברוך הוא, שהוא מקומו של עולם. אמר לו מלך
 השדים: אין אתה מתירא ממני? השיב לו החכם הזקן: לאו! אמר לו: אין
 אתה מתירא? ופשט עצמו ונעשה גדול מאד עד השמים, ורצה לבלעו. אמר
 הזקן: אף-על-פי-כן איני מתירא כלל, אך אם אני רוצה, תהיה אתה מתירא
 ממני, כי הצדיק האמת הדבוק בו יתברך בדבקות אמיתית, ואינו מפחד כלל
 אפלו ממלך השדים, ואפלו שפושט עצמו ונעשה גדול עד השמים, אינו
 מתפעל ממנו כלום, כי כן דרכם של הסטרא אחרא לעשות גדולות ונוראות,
 עד לשמים, ולהתלבש בכל מיני אנשים גדולים, ולעשות גדולות ונוראות,
 אפלו אותות ומופתים, אבל החכם האמת רואה תכף-ומיד כל השקר שלו,
 ואז אדרבה, הוא מפיל עליו פחד גדול. והלך והתפלל קצת, ונעשה עב וענן
 גדול, והיו רעמים גדולים, והרעם הורג אותם, ונהרגו כל השרי מלוכה שלו
 שהיו עמו, ולא נשארו כי אם הוא עם האחד שהיה עמו שם בתוך העגול,
 ובקש אותו שיפסק הרעם, ופסק; כי הצדיק, כשהולך ומתפלל אפלו

עֲנֵה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: מֵאַחַר שְׂאֵתָה אִישׁ בְּזָה, אָתָּן לָךְ סֵפֶר
 מִכָּל הַמְשֻׁפָּחוֹת שֶׁל שָׂדִים, כִּי יֵשׁ בְּעֲלֵי שְׁמוֹת
 שְׂאֵינָם יוֹדְעִים רַק מִמְשֻׁפָּחָה אַחַת וְאָפְלוּ אוֹתָהּ
 הַמְשֻׁפָּחָה אֵינָם יוֹדְעִים בְּשִׁלְמוֹת. אֲנִי אָתָּן לָךְ סֵפֶר

נְהַרִי אֶפְרָסְמוֹן

"קצת", כבר נעשה עננים ורעמים גדולים, והורג את הקלפות, כי מהקול שאדם מוציא בכח תפלתו, מזה נעשה רעמים, ולא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב (ברכות נט.), הינו לגרש השדים והרוחות רעות משם, שהם מעקמים את לבו בכל מיני שאלות וקשיות עליו יתברך, ובכח התפלה הוא הורג כל הקלפות והסטרוא אתרא (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה'); ולכן אשרי הזוכה לעסק בתפלה תמיד, כי בזה הוא חוגר את עצמו עם פלי זין גדול נגד כל השדים והרוחות רעות, ולא יוכלו לגשת אליו כלל.

ענה המלך להזקן ואמר: מאחר שאתה איש בזה, אתן לך ספר מפל המשפחות של שדים. רבנו ז"ל לפעמים קורא את החכם הנ"ל, שהיה יושב בתוך העגול "זקן", כי אין זקן אלא מי שקנה חכמה (קדושין לב:); ואין חכם כמי שיודע שאין לו שום דבר מעצמו, רק הפל בכחו יתברך, שזהו פרוש חכמה — כ"ח מ"ה, לדעת מה כחני מה גבורתנו, שאין לנו שום דבר בלי כחו יתברך (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב), וזהו (תהלים צו, ט): "חילו מפניו פ"ל הארץ", ראשי תבות ח'כ'מ'ה', כי מי שיודע שהפל ממנו יתברך, נכנסת בו יראה אמתית מלפניו יתברך. ולכן החכם הזה שהיה יושב בתוך העגול של אמונה, וסמוך עצמו לגמרי עליו יתברך, ולא פחד ממלך השדים כלל, אפלו שהגדיל עצמו עד השמים, הוא היה הזקן האמתי שקנה חכמה, ובשביל זה רבנו ז"ל קורא אותו פעם בשם חכם, ופעם בשם זקן, וכשמלך השדים ראה את עצם מעלתו, הקטגור גתהפך לסנגור, ומסר לו ספר של כל משפחות השדים, כדי שלא יוכלו להזיק אותו. כי יש בעלי שמות, שאינם יודעים רק ממשפחה אחת, ואפלו אותה המשפחה אינם יודעים בשלמות. אני אתן לך ספר שפתוב בו כל המשפחות, כי אצל המלך

שְׁפָתוֹב בּוֹ כָּל הַמְשַׁפְּחוֹת, כִּי אֶצֶל הַמֶּלֶךְ כְּתוּבִים כָּלָם
 וְאֶפְלוּ מִי שְׁנוּלָד נִכְתָּב אֶצֶל הַמֶּלֶךְ. וְשָׁלַח אֶת הָאֶחָד
 שֶׁהָיָה עִמּוֹ אַחַר הַסֵּפֶר (הֵינּוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁל הַשָּׂדִים שָׁלַח אֶת הָאֶחָד
 שֶׁהָיָה עִמּוֹ בְּתוֹךְ הַעֲגוּל אַחַר הַסֵּפֶר. נִמְצָא שְׁטוֹב עָשָׂה שֶׁהֵנִיחַ אוֹתוֹ עִם
 עוֹד אֶחָד לִפְנֵים כִּי אִם לָאוּ אֶת מִי הָיָה שׁוֹלַח?) וְהֵבִיא לוֹ הַסֵּפֶר.
 וּפְתַח אֶת הַסֵּפֶר וְרָאָה כְּתוּב בּוֹ אֶלֶף אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבְבוֹת
 מְשַׁפְּחוֹת שְׁלָהֶם. וְהִבְטִיחַ הַמֶּלֶךְ שֶׁלֹּא יִזְיָקוּ לְעוֹלָם אֶת כָּל
 מְשַׁפְּחָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַזֶּקֶן הַגִּיל. וְצִוָּה לְהֵבִיא כָּל
 הַפֶּאֶטְרֵעֵטִין (הַתְּמוּנֹת) שֶׁל כָּל בְּנֵי־מְשַׁפְּחָתוֹ וְאֶפְלוּ אִם
 יִהְיֶה נוֹלָד לָהֶם (אִיזָה יֵלֵד) יִבִּיאוּ תַכְּף הַפֶּאֶטְרֵעֵט שֶׁלוֹ כִּדֵּי
 שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִזְוֵק שׁוּם אֶחָד מִמְשַׁפְּחַת הַזֶּקֶן.

 נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

כְּתוּבִים כָּלָם, וְאֶפְלוּ מִי שְׁנוּלָד נִכְתָּב אֶצֶל הַמֶּלֶךְ. וְשָׁלַח אֶת הָאֶחָד, שֶׁהָיָה
 עִמּוֹ אַחַר הַסֵּפֶר (הֵינּוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁל הַשָּׂדִים שָׁלַח אֶת הָאֶחָד, שֶׁהָיָה עִמּוֹ בְּתוֹךְ הַעֲגוּל
 אַחַר הַסֵּפֶר. נִמְצָא, שְׁטוֹב עָשָׂה שֶׁהֵנִיחַ אוֹתוֹ עִם עוֹד אֶחָד לִפְנֵים, כִּי אִם לָאוּ, אֶת מִי
 הָיָה שׁוֹלַח), וְהֵבִיא לוֹ הַסֵּפֶר, וּפְתַח אֶת הַסֵּפֶר, וְרָאָה כְּתוּב בּוֹ אֶלֶף אֲלָפִים
 וְרַבֵּי רַבְבוֹת מְשַׁפְּחוֹת שְׁלָהֶם, וְהִבְטִיחַ הַמֶּלֶךְ, שֶׁלֹּא יִזְיָקוּ לְעוֹלָם אֶת כָּל
 מְשַׁפְּחָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַזֶּקֶן הַגִּיל, וְצִוָּה לְהֵבִיא כָּל הַפֶּאֶטְרֵעֵטִין (תְּמוּנָה) שֶׁל
 כָּל בְּנֵי מְשַׁפְּחָתוֹ, וְאֶפְלוּ אִם יִהְיֶה נוֹלָד לָהֶם (אִיזָה יֵלֵד) יִבִּיאוּ תַכְּף הַפֶּאֶטְרֵעֵט
 שֶׁלוֹ, כִּדֵּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִזְוֵק שׁוּם אֶחָד מִמְשַׁפְּחַת הַזֶּקֶן; כִּי הַבְּעָלִי שְׁמוֹת הֵם
 הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, שִׁיּוֹדְעִים יַחְדָּי וְצְרוּפֵי שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וַיּוֹדְעִים אִיךָ
 לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם קִבְלָה מְעִשִׂית, וְאִיךָ לְהִשְׁתַּלֵּט עַל הַשָּׂדִים וּלְבַטֵּל אוֹתָם, וְזֶהוּ
 עֵצָם מְעַלֵּת הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיקִים, שֶׁהָאָדָם זוֹכֵה לְהִיּוֹת נֶשְׁמָר מִן הַקְּלָפוֹת
 עַל יָדָם, כִּי הָאָדָם בּוֹרָא בְּעוֹנוֹתָיו שָׂדִים וְרוּחוֹת רָעוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהֵם
 רוֹדְפִין אַחֲרָיו וּמְמַרְרִין אֶת יְמֵי חַיָּיו, וְאֵינּוּ יוֹדְעֵי אִיךָ לְהַפְטֵר מֵהֶם, אֲבָל
 כְּשׁוֹזְכָה לְהַתְּקַרֵּב אֶל צְדִיק וּבְעַל שֵׁם אֲמֵתִי, שִׁיּוֹדְעֵי אֶת הַמְשַׁפְּחוֹת שֶׁל

אֲחֵר־כֶּךָ בְּשֶׁהֲגִיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל הַזֶּקֶן לְפֹטֵר מִן הָעוֹלָם קָרָא
 לְבָנָיו וְצִוָּה לָהֶם וְאָמַר לָהֶם: אֲנִי מְנִיחַ לָכֶם זֶה
 הַסֵּפֶר. וְהִלֵּא אֲתֶם רֹאִים שֵׁישׁ לִי כַח לְהִשְׁתַּמֵּשׂ עִם זֶה
 הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵינִי מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק יֵשׁ
 לִי אֲמוּנָה בְּהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ. גַּם אֲתֶם אַל תִּשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ,
 אֲפִלוּ אִם יִמָּצֵא אֶחָד מִכֶּם שְׂיֻכַּל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקִדְשָׁה,
 אֶף־עַל־פִּי־כֵן אַל יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק יִהְיֶה לוֹ אֲמוּנָה בְּהִשָּׁם

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַשְּׂדִים, וּמָמָה הֵם נִבְרָאִים, הֵם יְכוּלִים לְהוֹרוֹת לוֹ תְּקוּן לְנַפְשׁוֹ, וְלַעְזֹר לוֹ
 לְצֵאת מִתַּחַת יְדֵיהֶם, וְלַחֲיוֹת חַיִּים טוֹבִים בְּאֵמֶת. אֲחֵר־כֶּךָ בְּשֶׁהֲגִיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל
 הַזֶּקֶן לְהַפְטֹר מִן הָעוֹלָם, קָרָא לְבָנָיו וְצִוָּה לָהֶם; כִּי זֶה דְרָכְכֶם שֶׁל חַכְמִים,
 שְׂקָדָם שֶׁמִּסְתַּלְקִים מִזֶּה הָעוֹלָם, הֵם מְנִיחִים צְוָאָה כְּדַת מַה לַעֲשׂוֹת. וְאָמַר
 לָהֶם הַזֶּקֶן: אֲנִי מְנִיחַ לָכֶם זֶה הַסֵּפֶר, שְׁבוּ כְּתוּבִים כָּל הַשְּׂמוֹת שֶׁל הַשְּׂדִים
 וְהַרוּחֹת, וְאִיךָ יְכוּלִים לְהַכְנִיעַ אוֹתָם וּלְבַטְלָם, שְׂזוֹ קִבְלָה מַעֲשִׂית —
 לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַמְּלָאכִים וְכוּ', וְלְהַכְנִיעַ אֶת הַשְּׂדִים וְכוּ', וְהִלֵּא אֲתֶם רֹאִים,
 שֵׁישׁ לִי כַח לְהִשְׁתַּמֵּשׂ עִם זֶה הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵינִי מִשְׁתַּמֵּשׁ
 בּוֹ, רַק יֵשׁ לִי אֲמוּנָה בְּהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי יְדוּעַ שֶׁהָאֲרִיז"ל מְאֹד הִזְהִיר לֹא
 לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּקִבְלָה מַעֲשִׂית, כִּי אֵין לָנוּ הַיּוֹם אֶפְרַת פְּדֵי לְהַטְהֵר, וְכֵן
 הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לְהִשְׁתַּמֵּשׁ רַק עִם אֲמוּנָה
 פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא עָבַר אֶת נְהַר הַדִּינְעֶסְטֵר רַק עִם אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, בְּלִי שׁוֹם שְׂמוֹת, וְלָכֵן אָמַר הַזֶּקֶן לְבָנָיו: גַּם אֲתֶם אַל תִּשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ,
 אֲפִלוּ אִם יִמָּצֵא אֶחָד מִכֶּם שְׂיֻכַּל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקִדְשָׁה, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אַל
 יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק יִהְיֶה לוֹ אֲמוּנָה בְּהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּים,
 הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֱמֶת, וְהָאֲמוּנָה אֲצֵלָם בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת כְּשֶׁמֶשׁ
 בְּצִהְרִים, בְּכַחֲנִיַת (יִחְזַקֵּאל א, א): גִּפְתָּחוּ ה' שְׂמִים וְאַרְאֶה מִרְאוֹת אֱלֹהִים,
 רְאֵשֵׁי תְבוֹת: אֲמִי'וֹנִיָּה, שֶׁהָאֲמוּנָה אֲצֵלָם כְּרֵאִיָּה בְּעֵינַיִם מִמֶּשׁ, אֶף־עַל־פִּי
 שֵׁישׁ לָהֶם כַּח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּקִבְלָה מַעֲשִׂית, וְלַעֲשׂוֹת מוֹפְתִים וְשְׁנוּי הַטְּבַע

יִתְבָּרַךְ. וְנִפְטַר הַחֶכֶם. וְהֵלֵךְ הַסֵּפֶר בִּירְשָׁה וּבָא לְבֶן-
 בְּנוֹ. וְהָיָה לוֹ כַּחַח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְקִדְשָׁה, רַק שֶׁהָיָה לוֹ
 אֲמוּנָה בַּהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ וְלֹא הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 הַזִּקְנָן. וְהַמְדַבְּרִים שֵׁישׁ בֵּינֵיהֶם הָיוּ מִפְתִּים אֶת נֹכַד
 הַזִּקְנָן הַנִּזְלָה: בְּאֲשֶׁר שֵׁישׁ לָךְ בְּנוֹת גְּדוּלוֹת וְאִין לָךְ
 לְפָרְנָסָם וְלַהֲשִׂיאָם, עַל-כֵּן הִשְׁתַּמֵּשׁ בָּזֶה הַסֵּפֶר. וְהוּא לֹא
 הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהֵם מִפְתִּים אוֹתוֹ וְסָבַר שֶׁלְבוֹ מִיַּעֲצוֹ לָזֶה.
 וְנָסַע לְאָבִיו זְקֵנוֹ עַל קִבְרוֹ וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: בְּאֲשֶׁר שֶׁהִנַּחַת

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּעוֹלָם, אֵינָם רוֹצִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כָּלֵל, רַק סוֹמְכִין עַל אֲמוּנָה, וּמוֹסְרִים
 עֲצָמָם לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, וְזֶה מֵה שֶׁשׁוֹמֵר אוֹתָם מִכָּל רַע. וְגַם הָאֲרִיז״ל
 הַזֶּהִיר מְאֹד לֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם קִבְלָה מְעֻשִׂית, וְאָמַר, שֶׁכָּל אֱלוֹ הַמִּשְׁתַּמְשִׁים
 בְּקִבְלָה מְעֻשִׂית, סוֹף כָּל סוֹף מְקַבְּלִים אִיזָה עֲנֹשׁ קָשָׁה — אוֹ הֵם אוֹ בְּנֵיהֶם,
 וְלֹא יוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ נְקִי. וְלִכֵּן גַּם כָּאֵן צִוָּה הַחֶכֶם וְהַזִּקְנָן לְיוֹצֵאֵי חִלְצִיו, שֶׁאִפְלוּ
 אִם יִהְיוּ רְאוּיִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, שֶׁלֹּא יִשְׁתַּמְשׁוּ בּוֹ. וְנִפְטַר הַחֶכֶם, וְהֵלֵךְ הַסֵּפֶר
 בִּירְשָׁה וּבָא לְבֶן בְּנוֹ, וְהָיָה לוֹ כַּחַח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְקִדְשָׁה, רַק שֶׁהָיָה לוֹ אֲמוּנָה
 בַּהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלֹא הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַזִּקְנָן, וְהַמְדַבְּרִים שֵׁישׁ
 בֵּינֵיהֶם בֵּין הַשְּׂדִים וְהַרוֹחוֹת, הָיוּ מִפְתִּים אֶת נֹכַד הַזִּקְנָן הַנִּזְלָה, בְּאֲשֶׁר שֵׁישׁ
 לָךְ בְּנוֹת גְּדוּלוֹת, וְאִין לָךְ לְפָרְנָסָם וְלַהֲשִׂיאָם, עַל-כֵּן תִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּזֶה הַסֵּפֶר,
 כִּי הַשְּׂדִים בְּעֲצָמָם יוֹדְעִים שֶׁעֲלוֹל הָאָדָם לְהַנְזֹק, עַל-יְדֵי שִׁישְׁתַּמֵּשׁ בְּקִבְלָה
 מְעֻשִׂית, וְלִכֵּן פָּתוּ אוֹתוֹ שִׁישְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, כְּדֵי לְהַשִּׂיא אֶת בְּנוֹתָיו, וּבְזֶה יוֹכְלוּ
 לְנַקֵּם בּוֹ. וְהוּא לֹא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהֵם מִפְתִּים אוֹתוֹ, וְסָבַר שֶׁלְבוֹ מִיַּעֲצוֹ לָזֶה,
 וְנָסַע לְאָבִיו זְקֵנוֹ עַל קִבְרוֹ, כִּי מוֹכָא בְּשַׁעַר הַיְחוּדִים לְהָאֲרִיז״ל, שֵׁישׁ יְחוּדִים
 קְדוּשִׁים לְכוּן עַל קִבְרֵי הַצְּדִיקִים, שֶׁיְכוּלִים עַל יָדָם לְדַבֵּר עִם הַצְּדִיקִים
 וְלִשְׁמַע תְּשׁוּבָתָם, וְכַמְבָּאָר שֶׁם הַרְבֵּה מְעֻשִׂוֹת מְרַבֵּי חַיִּים וּוִיטָאֵל ו״ל, מִמָּה
 שֶׁשְׁמַע עַל קִבְרֵי הַצְּדִיקִים. וְיָדוּעַ לָנוּ אִיךָ ר' יוֹדֵל ו״ל, תְּלַמִּיד רַבְּנוּ ו״ל
 הָיָה לוֹ הַכַּחַח הַזֶּה, שֶׁהָיָה עוֹלָה אֶל צִיוֹן רַבְּנוּ ו״ל לְשָׂאֵל אוֹתוֹ מֵה שֶׁרָצָה

צוֹאָה שְׁלֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר רַק שְׂיִהְיֶה לָנוּ אֲמוּנָה
 בַּהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַתָּה הִלֵּב מִפְתָּה אוֹתִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ.
 עָנָה אוֹתוֹ (הַזְקֵן הַנֶּפֶטֶר הַנ"ל): אֶף-עַל-פִּי שְׂיִשׁ לָךְ כַּח
 לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ בְקִדְשָׁה מוּטָב שְׂיִהְיֶה לָךְ אֲמוּנָה בַּהִשָּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל תִּשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ, וְהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר לָךְ. וְעָשָׂה
 בּוֹ.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה הַמֶּלֶךְ חוֹלָה בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה שְׂיִושֵׁב בָּהּ
 הַנֶּכֶד שֶׁל הַזְקֵן הַנ"ל וְעַסֵּק בְּדִאֲקָטוֹרִים וְלֹא הָיוּ

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

לְדַעַת. וּפְעַם דִּבְרוּ אֵיזָה שְׂדוּף בֵּין בֵּת מוֹהֲרֵינ"ת ו"ל לְבֶן ר' נִפְתָּלִי ו"ל,
 וְשָׁלְחוּ אֶת ר' יוֹדֵל ו"ל לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, לְשָׂאֵל אִם רַבְּנוּ ו"ל מִסְּפִים
 לְהַשְׂדוּף. וְחֹזֵר וְאָמַר, שְׂרַבְּנוּ ו"ל אֵינוּ מִסְּפִים, כִּי אָמַר: "יֵשׁ לִי שְׁנֵי
 תְּלִמִּידִים שֶׁהֵם יְדִידִים טוֹבִים, וְרוֹצִים לַעֲשׂוֹת פְּרוּד בֵּינֵיהֶם?!" וְנִתְבַּטַּל
 הַשְׂדוּף, הָרִי שְׂיִשׁ לְצִדִּיקִים הַכַּח הַזֶּה לְדַבֵּר עִם גְּשֵׁמוֹת הַצִּדִּיקִים, אֶפְלוּ אַחַר
 הַסְּתַלְקוֹתֵם, וְלִקְבֹּל מֵהֶם עֲצָה טוֹבָה וְנִכּוֹנָה. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: בְּאֲשֶׁר שֶׁהִנַּחְתָּ
 צוֹאָה שְׁלֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר, רַק שְׂיִהְיֶה לָנוּ אֲמוּנָה בַּהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַתָּה
 הִלֵּב מִפְתָּה אוֹתִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ, עָנָה אוֹתוֹ (הַזְקֵן הַנֶּפֶטֶר הַנ"ל): אֶף-עַל-פִּי
 שְׂיִשׁ לָךְ כַּח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ בְקִדְשָׁה, מוּטָב שְׂיִהְיֶה לָךְ אֲמוּנָה בַּהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ,
 וְאֵל תִּשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ, וְהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר לָךְ. וְעָשָׂה כֵּן; כִּי כַּח הָאֲמוּנָה עוֹלָה
 עַל הַכֹּל, וְעַל-יְדֵי אֲמוּנָה הָאֵדָם מְקַבֵּל כָּל הַבְּרָכוֹת שְׂבָעוּלָם, וְכִמוֹ שְׂכַתּוֹב
 (מְשַׁלִּי כח, כ): "אִישׁ אֲמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת", וְהָאֵדָם צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ בְּעֲצֻמוֹ תְּמִיד
 הַיֶּכֶן הוּא אוֹחֵז בְּאֲמוּנָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן
 ה'), וְלִהְיוֹת עֲצֻמוֹ תְּמִיד מְדַרְגָּה לְדַרְגָּה בְּאֲמוּנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְכָל
 הַבְּרָכוֹת שְׂבָעוּלָם.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה הַמֶּלֶךְ חוֹלָה בְּאוֹתָהּ מְדִינָה, שְׂיִושֵׁב בָּהּ הַנֶּכֶד שֶׁל הַזְקֵן
 הַנ"ל, וְעַסֵּק בְּדוֹקָטוֹרִים, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת רְפוּאָה, מִחֲמַת גְּדֹל

יכולים לעשות רפואה; מחמת גדל החמימות שהיה שם באותה המדינה לא היו מועילים הרפואות. וגזר המלך שישראל יתפללו בערו. אמר המלך שלנו: באשר שיה

גהרי אפרסמון

החמימות שהיה שם באותה המדינה, לא היו מועילים הרפואות, כי מבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'), שעקר הרפואה בא על-ידי אמונה, כי אמונה נותנת כח בתוך העשבים והסמים, שיועילו לרפואת האדם. ויש סובלי חלאים שסובלים רק מחמת נפילת האמונה, בבחינת (דברים כח, ט): "מכות גדלת ונאמנות וחליים רעים ונאמנים", נאמנים דיקא, כי הם באים על פגם אמונה, וגם עקר הרפואה הוא על-ידי התמזגות היסודות, כי יש ארבעה יסודות: אש, מים, רוח, עפר, וצריך למזג אותם במזג השווה, כדי שתהיה לאדם רפואה. ועקר ההתמזגות בא על-ידי אמונה, ובהתגברות אחד מן היסודות ביותר, האדם נעשה חולה, חס ושלום, ומזה בא החס של החולה, כי מתגבר אצלו כח האש. ולכן מחמת שבמדינה היתה חמימות גדולה, והיה מתגבר יסוד האש, לא היה יכול המלך להתרפאות. וגזר המלך, שישראל יתפללו בערו, כי כן היה במשך כל הדורות, שידעו אמות העולם היטב, שאצל עם ישראל שורה כח התפלה, ויש להם הכח לפעל פעלות בעולם כרצונם, ותמיד פנו אליהם בעת צרה שיתפללו בעדם, כי ידעו שהם קרובים וסמוכים אליו יתברך, וכמו שכתוב (דברים ד, ז): "כי מי גוי גדול, אשר לו אלהים קרובים אליו כהגוי"ה אלהינו בכל קראנו אליו", ומוכא בדברי חכמינו הקדושים (דברים רבה, פרשה ב', סימן טז): מעשה בספינה אחת, שהיתה פלה של עובדי כוכבים, והיה בתוכה יהודי אחד, הגיעו לגס אחד. אמרו לאותו יהודי פלוני: טל מעות ועלה לגס הזה, וקח לנו משם מאומה. אמר להם: לא אכסנאי אני, מפיר אני להיכן אלך? אמרו: ויש אכסנאי יהודי? בכל מקום שאתה הולך אלקיך עמך. הרי "אשר לו אלקים קרובים אליו". וכן מציינו אצל יונה הנביא (יונה א, ו): "ויקרב אליו רב החבל, ויאמר לו מה לך נרדם, קום קרא אל אלקיך, אולי יתעשת האלקים לנו ולא נאבד", ואיתא שם במדרש (נלקוט שמעוני): אמר לו רב החובל, הרי אנו עומדין בין מנת לחיים ואתה נרדם וישן, מאי זה

הַנְּכַד הַנַּ"ל יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁה וְאִינוּ
 מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, עַל־כֵּן נַעֲשֶׂה לְטוֹבָתוֹ. וְצִוָּה עָלַי לְהִיּוֹת שָׁם
 עִנְיָן כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לְהַמְלִיךְ רְפוּאָה מִהַרְפּוּאוֹת שְׁלֵקַח כְּבָר
 וּמִהַרְפּוּאוֹת שִׁיְקַח עוֹד. וְהַנְּכַד הַנַּ"ל לֹא יָדַע כָּלֵל מְזֵה,
 וּמִחֲמַת זֶה אֲנִי הֵייתִי בְּכֹאן עִנְיָן (כָּל זֶה הָיָה מְסַפֵּר הָעִנְיָן
 לְהַשְׁלִיחַ).

וְזֶה הַבֵּן הַנַּ"ל (הֵינּוּ זֶה שְׁלֹא הָיָה לוֹ כַּח בְּרַגְלָיו בְּתַחֲלָה) הָיָה הוֹלֵךְ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

עִם אַתָּה? אָמַר לָהֶם עֲבָרֵי אֲנֹכִי: אָמְרוּ לוֹ וְהֵלֵא שְׁמַעְנוּ שְׁאֵלְקֵי הַעֲבָרִים
 גְּדוּל, קוּם קְרֵא אֶל אֱלֹקֶיךָ, אוּלַי יַעֲשֶׂה לָנוּ כְּכֹל פְּלֹאוֹתָיו; הָרִי שְׁתַּמִּיד הָיָה
 מִפְרָסֵם אֲצֵל אַמּוֹת הָעוֹלָם אֵת כַּח הַתְּפִלָּה שֵׁישׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת. אָמַר
 הַמֶּלֶךְ שְׁלָנוּ, הֵינּוּ הַמֶּלֶךְ שֶׁל הַשָּׂדִים: בְּאֲשֶׁר שָׁזָה הַנְּכַד הַנַּ"ל יֵשׁ לוֹ כַּח
 לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁה, וְאִינוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, עַל־כֵּן נַעֲשֶׂה לְטוֹבָתוֹ; כִּי
 כְּשֵׁישׁ לְאָדָם כַּח לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּקִבְלָה מַעֲשִׂית, וְהָיָה אֲפָשֶׁר לוֹ לְמַחֹת הַשָּׂדִים
 וְהַרוּחֹת רָעוֹת, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן סוּמָךְ עֲצָמוֹ עַל אָמוּנָה, וְאִינוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ,
 אֲזִי הַקִּטְגוֹר נִתְהַפֵּךְ לְסַנְגוֹר, וְהַסֵּטְרָא אַחֲרָא בָּא לְעֹזֵר לוֹ בְּכֹל מַה שְׁצָרֶיךָ.
 וְצִוָּה עָלַי לְהִיּוֹת שָׁם עִנְיָן, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לְהַמְלִיךְ רְפוּאָה מִהַרְפּוּאוֹת שְׁלֵקַח כְּבָר
 וּמִהַרְפּוּאוֹת שִׁיְקַח עוֹד, וְהַנְּכַד הַנַּ"ל לֹא יָדַע כָּלֵל מְזֵה, וּמִחֲמַת זֶה אֲנִי הֵייתִי
 בְּכֹאן עִנְיָן (כָּל זֶה הָיָה מְסַפֵּר הָעִנְיָן לְהַשְׁלִיחַ); כִּי מִחֲמַת שְׁהַרְפּוּאוֹת תְּלוּיּוֹת
 בְּהַתְּמַזְגוֹת הַיְסוּדוֹת כַּנַּ"ל, וּבַמְדִינָה הַנַּ"ל הֵייתָה הַתְּגַבְרוֹת הַחֲמִימוֹת, לְכֵן
 לֹא הָיָה הַמֶּלֶךְ יָכוֹל לְקַבֵּל רְפוּאָה, וּבַפְּרָט מִחֲמַת חֲסְרוֹן הָאָמוּנָה, הָרִי
 מִתְּגַבֵּר יְסוּד הָאֵשׁ וְחֲמִימוֹת הַתְּאוּוֹת בְּיוֹתֵר, וְאִי אֲפָשֶׁר לְקַבֵּל רְפוּאָה, וְלְכֵן
 עָשׂוּ עִנְיָן עַל הַמְדִינָה, שִׁיְקַרֵּר אֵת הָאֵשׁ הַזֹּאת, וְכִמּוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ה'), שְׁעָנָן הוּא עִנְיָן תְּקוּן הַבְּרִית, בְּחִינַת
 (בְּרֵאשִׁית ט, טז): "וְהֵייתָה הַקֶּשֶׁת בְּעָנָן, וּרְאִיתָהּ לְזִכָּר בְּרִית עוֹלָם", וְעַל־יְדֵי־
 זֶה נִתְקַרְרָה הָאֵשׁ, וְהֵייתָה לוֹ רְפוּאָה. וְזֶה הַבֵּן הַנַּ"ל (הֵינּוּ זֶה שְׁלֹא הָיָה לוֹ כַּח

אחריהם ושומע. והביאו אותו למלך, וצוה המלך שיקחו הכה ויחזירו להמלך הנ"ל, והחזירו לו הכה. ואז חזר הבן של השדים הנ"ל כנ"ל. ובא מיסר מאד בלא פח כי ענו אותו מאד שם. וחרה לו מאד על המכשף שענה אותו כל-כף וצוה לבניו ומשפחתו שיהיו אורבים תמיד על המכשף הנ"ל. ויש ביניהם מדברים, והלכו והגידו להמכשף שישמר עצמו כי הם אורבים עליו. ועשה המכשף תחבולות וקרא עוד מכשפים שיודעים משפחות כדי לשמר מהם, וחרה מאד להבן הנ"ל ולמשפחתו על המדברים על שגלו סודו להמכשף.

פעם אחת נזדמן שהלכו יחד ממשפחה של הבן הנ"ל ומהמדברים על המשמר אצל המלך. והלכו בני המשפחה הנ"ל ועשו עלילה על המדברים. והרג המלך

נחרי אפרסמון

ברגליו בתחלה), הנה הולך אחריהם ושומע. והביאו אותו למלך, וצוה המלך שיקחו הכה ויחזירו להמלך הנ"ל, והחזירו לו הכה, ואז חזר הבן של השדים הנ"ל כנ"ל. ובא מיסר מאד בלא פח, כי ענו אותו מאד שם, וחרה לו מאד על המכשף שענה אותו כל-כף, וצוה לבניו ומשפחתו שיהיו אורבים תמיד על המכשף הנ"ל, ויש ביניהם מדברים, והלכו והגידו להמכשף שישמר עצמו, כי הם אורבים עליו, ועשה המכשף תחבולות, וקרא עוד מכשפים שיודעים משפחות, כדי לשמר מהם, וחרה מאד להבן הנ"ל ולמשפחתו על המדברים, על שגלו סודו להמכשף. פעם אחת נזדמן שהלכו יחד ממשפחה של הבן הנ"ל ומהמדברים על המשמר אצל המלך, והלכו בני המשפחה הנ"ל, ועשו עלילה על המדברים, והרג המלך את

את המדברים. וחרה להמדברים הנשארים, והלכו ועשו מרידה בין כל המלכים. והיה בין השדים רעב וחלשות וחרב ודבר. ונעשה מלחמות בין כל המלכים, ועל-ידי זה נעשה רעידת הארץ. ונפלה הארץ פלה ונשקה האילן פלו. ולא נשאר מהם כלל, ונעשו פלא היו. אמון:

גהרי אפרסמון

המדברים, וחרה להמדברים הנשארים, והלכו ועשו מרידה בין כל המלכים, והיה בין השדים רעב וחלשות וחרב ודבר, ונעשה מלחמות בין כל המלכים, ועל-ידי-זה נעשה רעידת הארץ, ונפלה הארץ פלה; כי אצל השדים והרוחות רעות, כל הענין שלהם הוא ליצנות ומלשינות ומדברים, לעשות ליצנות מבני-אדם ולהזיק אותם, ולהלשין אחד על השני, ולדבר עליהם לשון הרע, ובדרך זה הם מזיקים לבני-אדם, רחמנא לצלן, כי מיד שהם מכניסים ליצנות ומלשינות בין בני-אדם, הרי גורמים מחלוקות, קנאות ושנאות, שהם חרפן העולם, רחמנא לצלן, ועל-ידי-זה יש גם כח למכשפים לשלט בהם, כי מי שדבוק בו יתברך בדבקות אמתית, ויודע שאין עוד מלבדו כלל, עליו לא יוכל לשלט שום מכשף, או שד, או רוח רע, כי כח האמונה מסבב אותו כמו עגול, ואינו נותן רשות לשום מחבל להתקרב אליו, וכמו שמוכא בדברי חכמינו הקדושים (חלין ז:), שרצתה אשה לעשות כשפים לרבי חנינא בן דוסא, ואמר: "אין עוד מלבדו" ונתבטל הכשוף; אבל מיד שנפרץ העגול של אמונה, חס ושלום, אזי יש כח להם לשלט בעולם. ולכן כאן שנעשה מדברים ומלשינים בין השדים בעצמם, זה גרם חרפן לעולם השוא שלהם, ונעשה רעידת הארץ, ונפלה הארץ פלה. ונשקה האילן פלו, ולא נשאר מהם כלל, ונעשו פלא היו, אמון; כי בזה פתח רבנו ז"ל את הספור: 'מעשה בחכם אחד קדם מותו, קרא את בניו ומשפחתו, וצוה אותם להשקות אילנות' וכו', כי עקר התכלית להשקות אילנות, שהם נשמות ישראל, וכמו שפתוב (דברים כ, יט): "כי האדם יצן השדה" וגו', ולהביא להם את מעינות התורה הקדושה, בבחינת (משלי ה, טז): "יפוצו

סוד מעשה זה מרמז בקפיטל א' שבת־הלים: אשרי
האיש וכו'. דרך רשעים דרך צדיקים וכו'. הינו
בחינת הדרכים הנ"ל שיש בהם האבק שמפזרים וכו'.
והיה בעין שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו
ועלהו וכו'. וכל אשר יעשה יצליח. הינו האילן הנ"ל,
שכל פרו ועליו הכל באשר לכל מסוגל מאד כנ"ל. הוּק
ותשכח עוד איזה רמזים: אשרי האיש אשר לא הלך פי
בתחלה לא היה יכול לילך: לא עמד פי אחר כך לא היה
יכול לעמד גם-כן: ובמושב לצים הינו מושב לצים הנ"ל

נהרי אפרסמון

מעניתיך חוצה", חוצה דיקא, שצריכין להשקות לאלו שבחוץ את מימי
התורה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד), כי אין מים אלא תורה (בבא קמא פב.),
ואזי האילן נתגדל בתכלית ההדור והיפי, ומוציא ענפים ועלין ופרות, וכלם
נהנים ממנו. ולכן אם היה האילן הקדוש נשקה כראוי, בנדאי היה לו כח
לכלות את כל השדין ורוחות רעות לגמרי, והיה תקון העולם, אבל השדים
תמיד חופרים סביב האילן, שלא יגיע אליו המים, שזהו פליות הליצנות
והמלשינות והמחלקת שגורמים בעולם, שעל-ידי-זה לא יכולים להשקות
האילן כראוי, כי כל אחד עסוק במחלוקות של הכל אחד עם השני, ושוכח
לגמרי, שבינתיים עוברים הימים והשנים בהבל וריק, ואינו זוכה לרפש
לעצמו תורה ותפלה ומצוות ומעשים טובים, שהם לו לקרן נצחית לעד
ולעולמי עולמים. ועל זה הצדיקים טורחים ומתיגעים כל ימי חייהם, לגלות
ולפרסם האמונה הקדושה בעולם, ולהזכיר הבריות על תכליתם הנצחית,
ואז השדים והקלפות נעשים עסוקים עם מחלקת ומריבות שבינם לבין
עצמם, ויש כח להמים שהם החדושי תורה של הצדיקים, להגיע לכל
נשמות ישראל ולהשקות אותם כראוי, ומתבטלים כל הקלפות לגמרי.

שְׁעוֹשֵׁיין לְיִצְנֹת וְכוּ' כַּנִּ"ל: כַּמּוֹן אֲשֶׁר תִּדְכְּנוּ רוּחַ, הַיְנוּ
הַרוּחַ שְׁנוֹשָׂא הַפּוֹל חַנִּ"ל: וְכָל זֶה הוּא רַק רְמִזִּים בְּעֵלְמָא,
שְׁהָאִיר עַיְנֵינוּ קֶצֶת, לְמַעַן נִבִּין וְנִשְׁבִּיל קֶצֶת עַד הַיְכֹן
הַדְּבָרִים מְגִיעִים. אָבֵל הַדְּבָרִים סְתוּמִים עֲדִין בְּתַבְלִית
הַחֵעֲלָם, כִּי כָּל אֱלוֹ הַמַּעֲשִׂיּוֹת שְׁסַפֵּר גָּבְהוּ מְאֹד מְאֹד
מִדַּעַת אֲנוּשֵׁי וְנַעֲלָמִים מַעִין כָּל חַי וְכוּ':

